N°. 19. Donderdag 11 Mei 1911. 11de Jaargang.

Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

OOST EN WEST

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang.”

Abonnementsprijs per jaar:

Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling . f 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . „ 4.—
Afzonderlijke nummers . . . . „ 0.05

Prijs der Advertentiën:

Per vakje . . . . f 2.—
Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor *Administratie* en *Verandering van Woonplaats* wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, *51 Verhulststraat.*
Voor *Advertentiën* tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, *Telefoon 4424,* beiden DEN HAAG.

Inhoud van dit nummer.

Uit de O.-I. Mail.

Cholera te Solo. — Uit Solo schrijft men aan het Soer. Hblad:

De cholera heeft hier werkelijk leelijk huisgehouden: van de sekaten af tot nu toe zijn er steeds meer dan tien gevallen per dag geweest, voor het grootste deel met doodelijken afloop. Het hoogste cijfer van op één dag aan de ziekte overledenen bedroeg 42 en de cholera heeft meestal een zeer gevaarlijk, heftig karakter: de menschen zijn maar kort ziek en het is afgeloopen. De cholera van nu is veel heftiger dan die van verleden jaar, die trouwens meer sporadisch voorkwam, maar de bestrijding is ook krachtig. Het verbod van verkoop van allerlei vruchten kwam al gauw, last tot opruiming van vuile rommel ook — het is alsof men daarmee in dit land altijd moet wachten tot het feitelijk te laat is, want hoe vaak is er al niet in dit blad gewezen op de vuilheid in Solo.

De Chineezen hebben op hun manier getracht de ziekte te bestrijden door het houden van optochten en afsteken van stinkende mertjons — waarin, voor hen onbewust, misschien nog wat desinfecteerends zit. En van den kraton uit heeft men allerlei poesaka's de stad laten ronddragen om de cholera te bezweren. Ondanks de vier dokters-djawa, die de soenan in dienst heeft, gelooft men waarachtig nog ernstig aan het nut van zoo'n vertoon.

Beter bestrijdt het Europeesch bestuur de ziekte o. a. door het inenten met cholera-serum, waarvan zeer veel gebruik is gemaakt. Het begint nu gelukkig wat minder te worden met de ziekte. Wanneer nu straks maar niet te veel Javanen naar Djokja komen om de vliegdemonstraties bij te wonen, want dan brengen ze daar de ziekte ook nog. Maar vermoedelijk zal het „volk”, de groote massa, daarvoor geen geld uitgeven en zullen alleen de Europeanen en de prinsen naar Djokja trekken. Een aantal prinsen zou ook in Semarang de vliegerij bijwonen, maar de soenan was te laat met zijn order om kamers te bestellen, zoodat er geen plaats meer was.

Intrekking. — Aan de plannen tot geleidelijke intrekking van de militaire bezettingen in de Buitenbezittingen wordt steeds verdere uitbreiding gegeven. Zoo is dezer dagen besloten tot opheffing van het detachement te Moeara Tebon (residentie Djambi).

(Bat. Nieuwsbl.)

De nieuwe erfpachtsbepalingen voor de Buitenbezittingen. In de pers is veel te doen geweest over de faciliteiten, welke verleend zouden zijn aan den heer v. d. Kamer, die handelt voor een groote Nederlandsche kongsie en aan den heer Stoof, die optreedt als vertegenwoordiger van het Ned.-Indisch Landbouw Syndicaat, bij het zoeken en het verkrijgen in erfpacht van groote complexen grond in de Buitenbezittingen. Naar wij vernemen, is echter thans aan elke bevoorrechting boven anderen van de door genoemde heeren in te dienen aanvragen een einde gemaakt, daar hun officiëel is medegedeeld, dat zij zich bij de behandeling van hunne verzoeken, evenals ieder ander, hebben te houden aan de voor de Buitenbezittingen vastgestelde nieuwe bepalingen.

(Javabode.)

De ongeregeldheden op Billiton. — Omtrent deze ongeregeldheden wordt in het kort verslag van Billiton over Febr. het volgende medegedeeld:

De op ultimo Januari j.l. uitgebroken twist tusschen de stammen Hopho en Keh der mijnwerkers te Manggar nam gedurende verslagmaand ernstige afmetingen aan. De Europeanen en de politie waren niet in staat den toestand te beheerschen, zoodat de zending van een detachement van 80 soldaten noodzakelijk was. Des namiddags van den 4den Febr. arriveerde het eerste detachement, onder commando van den eersten luitenant Riel, te Manggar en kon al dadelijk de last tot consignatie van de pasarbewoners in de huizen uitgevoerd en met de ontneming der wapens begonnen worden. Hoewel de rust ter hoofdplaats Manggar, door de genomen maatregelen thans verzekerd was, bleef de toestand in de mijnen, die over een uitgestrekt gebied verdeeld zijn en mitsdien niet voetstoots te bedwingen waren, gespannen en breidde de onrust zich zelfs allengs over de naburige districten uit. De zending van een compagnie te Tandjoeng-Pandan, om vandaar uit de mijnstreken af te patrouilleeren tot machtsvertoon, bleek dan ook weldra urgent. De gevraagde troepen onder commando van den kapitein van Harencarspel, per stoomschip Janssens aangevoerd, debarkeerde in den middag van 7 Februari en werden in vijf groepen ingedeeld, waarvan er 3 rechtstreeks over zee naar Gantoeng werden gedirigeerd, terwijl een groep van Tandjoeng Pandan over land naar Sidjoek en een naar Boeding trok.

Ongeveer gelijktijdig had te Manggar een samenkomst der vertegenwoordigers van de vijandige stammen plaats ter bespreking van eene verzoening. Onder leiding van den assistent-resident werd den 10en Februari een vergadering te Manggar belegd met de hoofden der elkaar vijandige stammen en de autoriteiten, op welke vergadering de stamgenooten zich bereid verklaarden tot een definitieve verzoening, waarvan de betrekkelijke verklaring in alle mijnen ter teekening door de voornaamsten werd voorgelegd. Hiermede was oogenschijnlijk de rust hersteld en toog wen allerwege weder aan den dagelijkschen mijnarbeid, een resultaat, waartoe de preventieve werking van de aanwezigheid der troepen ongetwijfeld het grootste deel heeft bijgedragen. De compagnie van Harencarspel keerde den 26sten Febr. naar Java terug, terwijl het detachement Riel te Manggar verbleef voor eventueele gebeurlijkheden, die mogelijk blijven, zoolang het onderling vertrouwen der mijnwerkers niet behoorlijk geconsolideerd is. In totaal vielen aan den kant van beide vijandige Chineesche stammen gedurende de onlusten 19 dooden en 11 gewonden, terwijl 1 persoon wordt vermist.

Mutatiën bij de rechterlijke macht. — Wij vernemen schrijft De Javabode, dat binnenkort de plaats van vice-president van den Raad van Justitie alhier openkomt, door het vertrek naar Europa met verlof, wegens langdurigen dienst, van Mr. H. Ch. van Meerten.

Met diens functiën zal dan tijdelijk worden belast de raadsheer in het Hoog Gerechtshof op non-activiteit Mr. F. J. E. A. Bade, tot tijd en wijle deze rechterlijke hoofdambtenaar zal kunnen worden herbenoemd tot raadsheer.

Het presidium van den Raad van Justitie te Padang schijnt ook binnenkort te moeten worden vervuld. Mr. B. Nijman toch zal wegens ziekte genoopt zijn heen te gaan. Zijne functiën worden bij herhaling waargenomen door het oudste lid, dat, zooals wij al berichtten, de belangrijke strafzaak Zeijdel presideert, omdat voortdurende ongesteldheid den president tot werkeloosheid verplicht.

De Chineesche Handelscommissaris te Belawan. — Wij hebben destijds, zegt De Javabode een bericht uit het Soer. H-blad overgenomen, betreffende het bezoek van den Chineeschen kruiser te Belawan en het feit dat geen officiëele bezoeken werden gewisseld.

Wij zijn er in geslaagd te weten te komen, hoe de zaak precies in elkaar zat. Men zal zien, dat alles per slot van rekening nog terecht is gekomen. Maar hier is het verhaal:

Volgens bericht van onzen gezant te Peking werd door het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel aldaar aan den aan de afdeeling Nijverheid van dat Departement werkzamen ambtenaar Chao Ts'ung Fan (Tio Ts' iong Hwan), sedert benoemd tot Taotai voor de nijverheid in de provincie Kwangsi, opgedragen zich aan boord van den kruiser Hoi Ch'en (Hai Ting) o.m. naar Nederl.-Indië te begeven, ten einde aldaar „de handelsaangelegenheden te onderzoeken”. Het paspoort van dezen commissaris werd door onzen gezant geviseerd, die hem overigens, ter erlanging van eventueel gewenschte bijzondere faciliteiten, verwees naar de Indische regeering.

Kort vóór de aankomst van den kruiser te Belawan, kreeg de Regeering van Jhr. Beelaerts bericht dat inmiddels een keizerlijk decreet was verschenen tot goedkeuring van bovenbedoelde missie, waarin echter als doel der zending werd genoemd het „opbeuren en vertroosten” van de Chineesche kolonisten in de verschillende havens van den Zuidelijken Oceaan.

Deze geheel andere omschrijving van het aanvankelijk opgegeven doel der zending gaf aanleiding tot een protest van de Nederlandsche bij de Chineesche regeering, terwijl in afwachting van de resultaten van dat protest besloten werd den Chineeschen commissaris die 28 Maart j.l. te Belawan aankwam, hier te lande niet toe te laten. 29 Maart j.l. werd daarop bericht ontvangen, dat in de Chineesche Staatscourant eene mededeeling was verschenen, dat de zending uitsluitend „handelsstudie” ten doel had, terwijl tevens onzen gezant eene nota werd overhandigd ter bevestiging van die mededeeling en opheldering van het gebeurde.

Door een en ander was het bezwaar tegen de toelating van den heer Chao Ts'ung Fan vervallen en debarkeerde hij nog denzelfden dag, om 30 Maart een bezoek aan den Resident te Medan te brengen.

De ex-Sultan van Riouw. — Men deelt ons mede dat de afgezette Sultan van Riouw aan de Nederl.-

Indische Regeering om teruggave zijner particuliere bezittingen heeft gevraagd. (N. v. d. D.)

De Chineesche Regeeringscommissaris. — Juist toen Chao Chung Fan, „industrial Taotati", zoo staat op zijn visitekaartje, vergezeld van Thio Tiam Siat en den majoor-Chinees van Batavia, zijn officiëel bezoek bij den resident en het hoofd van plaatselijk bestuur had afgelegd, hadden wij gelegenheid de heeren te interviewen. Chao Chung Fan, de regeeringscommissaris, is het type, gelijk men zich dat van den Mandarijn-Chinees voorstelt, niet groot, gezet, een glad gezicht, de oogen eenigszins verborgen door een bril. Zijn reisgenoot, de gewezen mandarijn 2e klasse, consul te Singapore Thio Tiam Siat, een groot industriëel van naam, thans gevestigd te Penang, is langer, mager en heeft een ongeschoren bovenlip. Beide heeren hebben een huis betrokken te Pakodjan, eigendom van den bekenden handelsman Tjia Tjeng Kaoei, door de Chineesche Handelsvereen. ter beschikking gesteld voor den hoogen gast, tijdens zijn verblijf te Batavia.

Ter eere van den adviseur der Chineesche regeering werd door den majoor-Chinees een feest georganiseerd, waaraan ook door eenige officieren van de ter reede liggende „Hai Shen" werd deelgenomen. Verdere feestelijkheden waren nog niet vastgesteld.

Aan den Gouv.-Generaal werd een telegram gezonden, met het verzoek den regeeringscommissaris in de gelegenheid te stellen zijne opwachting te komen maken bij zijne Excellentie.

Daarna zouden de heeren hun reis over Bandoeng naar Semarang voortzetten.

Op onze vraag omtrent het doel der reis, moesten wij ons tevreden stellen met de reeds bekende officiëele waarheid, n.l. studie van handel, landbouw en industrie. Het bezoek aan Medan, waarbij de adviseur ook kennis nam van de werkwijze op de tabaksplantages, had hem zeer bevredigd; de koelietoestanden aldaar hadden, naar men De Javabode mededeelde, geen aanleiding tot opmerkingen gegeven.

WEST=INDIË.

SURINAME.

Verschenen is het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs, betreffende de verordening, waarbij voorloopig wordt vastgesteld de koloniale huishoudelijke begrooting voor het dienstjaar 1912.

De beschouwingen in par. 1 mogen hier in haar geheel eene plaats vinden:

„Met ingenomenheid had men gezien, dat de goede verwachtingen, die het Bestuur verleden jaar had omtrent de in 1909 gebleken neiging tot stijging der middelen verwezenlijkt zijn, ja, dat die goede verwachtingen zelfs overtroffen zijn en zulks niettegenstaande het ook in 1910 met de bacovecultuur niet is meegeloopen, zoodat, buitengewone ontvangsten en nieuw opgelegde belastingen niet medegerekend, het accres op de gewone middelen, zonder de belastingverhooging, in 1910 ruim *f* 200000.— bedraagt.

Ook had men met genoegen kennis genomen van de mededeeling, dat, wanneer men de opbrengst der middelen van 1910 stelt naast de voor dat jaar gemaakte raming, van een zeer gunstig resultaat kan worden gesproken nu de opbrengst de raming met bijna *f* 372560.— overtroffen heeft.

Dat daartoe in voorname plaats heeft bijgedragen de hoogere opbrengst van de inkomstenbelasting, de accijns op het binnenlandsch gedistilleerd, de invoerrechten en de concessierechten en retributie op balata, middelen, die alle verband houden met de meerdere of mindere ontwikkeling van de balata-industrie, gaf aanleiding de hoop uit te spreken, dat het Bestuur zooveel mogelijk ook deze industrie zal steunen, terwijl daarbij niet kon worden verzwegen de verwachting, dat met krachtige middelen zou worden gezorgd voor het behoud van de domaniale bosschen, de bron van vele onzer middelen.

In dit verband werd met voldoening gewezen op het gelukkige verschijnsel, dat in het afgeloopen jaar de waarde van den uitvoer die van den invoer belangrijk heeft overschreden, een feit, dat zich, naar men meende te weten, sedert jaren niet heeft voorgedaan. Men vroeg, of dit niet in voorname plaats aan de hoogere balataproductie te danken was.

Dat ondanks eenige onvermijdelijke overschrijdingen de uitgaven, die uit de gewone middelen en uit het subsidie moeten bekostigd worden, in totaal niet zijn tegengevallen en ongeveer *f* 38000.— beneden de raming bleven, werd eveneens met voldoening vernomen. Het mag derhalve een zeer verblijdend verschijnsel worden genoemd, dat het voor het dienstjaar 1910 toegestane subsidie met ongeveer *f* 410500 kan worden verminderd en dus niet meer dan 57% van het toegestaan bedrag zal beloopen."

⁂

Belangrijk, uit een oogpunt van koloniale politiek, zijn de beschouwingen in par. 7.

Algemeen was men het gevoelen toegedaan, dat zonder noodzakelijkheid door het Opperbestuur is ingegrepen in de autonomie, die bij het Regeeringsreglement aan de kolonie is toegekend. Zoo werd gewezen op de bij Koninklijk besluit van 20 Augustus 1910 No. 38 (G. B. No. 73) tot stand gekomen nieuwe regeling van uit de koloniale kas te kwijten verlofstraktementen. Bij art. 38 van het regeeringsreglement is regeling bij koloniale verordening voorgeschreven van de verlofstraktementen, pensioenen en wachtgelden.

Vandaar dan ook, dat op voorstel van den toenmaligen Gouverneur Smidt, Oud-Minister van Justitie, de regeling van de verlofstraktementen het eerst tot stand kwam bij de verordening van 5 Augustus 1886 (G. B. 1887 No. 2). Wel is bij art. 48 van het Regeeringsreglement, zooals het luidt volgens de wet van 2 Februari 1901 (Stsbl. No. 55, G.B. No. 16) bepaald dat, behoudens enkele hier niet ter zake dienende uitzonderingen, elk onderwerp, waarin volgens dit Reglement bij koloniale verordening is of kan worden voorzien, kan worden geregeld bij Koninklijk besluit, genomen in den vorm bij de Grondwet van het Koninkrijk voorgeschreven voor algemeene maatregelen van Bestuur; maar in de tusschen Regeering en Vertegenwoordiging gewisselde stukken betreffende de totstandkoming van deze bepaling, was op de meest besliste wijze uitgesproken, dat de voorgestelde uitbreiding van de Koninklijke bevoegdheid niet beoogde wijziging te brengen in de bestaande practijk en alleen in hooge uitzonderingsgevallen van die bevoegdheid zou worden gebruik gemaakt. Te dien aanzien werd verwezen naar:

1o. de Memorie van Toelichting van den Minister van Koloniën, van Dedem, behoorende bij het wetsontwerp tot wijziging van de Regeeringsreglementen voor Suriname en voor Curaçao. Bijlagen Tweede Kamer 1892/1893, stuk 112, 4. blz. 5.

2o. de Memorie van Toelichting, behoorende bij het wetsontwerp tot wijziging van de Regeeringsreglementen voor Suriname en voor Curaçao. Bijlagen Tweede Kamer 1895/1896, stuk 166, 4, blz. 5 en 6.

3o. het Voorloopig Verslag der Commissie van Rapporteurs uit de Tweede Kamer betrekkelijk evengemeld ontwerp. Bijlagen Tweede Kamer 1896/1897, stuk 38. 1, ad. art. 14.

4o. de daarop gevolgde Memorie van Antwoord van minister Bergsma, Bijlagen Tweede Kamer 1896/1897, stuk 38. 2, ad art. 14.

5o. de Memorie van Toelichting van den minister van koloniën, Cremer, behoorende bij het wetsontwerp tot wijziging van de Regeeringsreglementen voor Suriname en Curaçao dd. 8 Juni 1899, Bijlagen Tweede Kamer 1898/1899, stuk 193. 4, blz. 6, tweede kolom.

(De aanhalingen uit deze stukken moeten hier kortheidshalve worden weggelaten).

Duidelijk is het dus, dat zoowel de Tweede Kamer als de opvolgende Ministers van Koloniën van Dedem, Bergsma en Cremer het er volkomen eens over waren, dat regeling bij koloniale verordening regel behoort te blijven, en dat de voorgestelde wijziging van het Regeeringsreglement alleen ten doel had om de gelegenheid te openen tot het totstandbrengen bij Koninklijk besluit van een wettelijke voorziening in zeer exceptioneele, daarbij aangeduide gevallen, t. w. bij een conflict tusschen den Gouverneur en de Koloniale Staten in den vorm van verwerping van een of ander voorstel; wanneer een noodige regeling achterwege blijft en ten slotte met het oog op de vaststelling van een nieuw strafwetboek, alsmede „in het algemeen bij de invoering van nieuwe wetboeken en dergelijke belangrijke onderwerpen van wetgeving, welke laatste bezwaarlijk in een wetsartikel zijn te omschrijven."

Hieruit volgt ondubbelzinnig, dat, nu er hoegenaamd geen noodzakelijkheid bestond tot regeling van de verlofstraktementen bij Koninklijk besluit, de regeering in deze gehandeld heeft in strijd met de overeenstemming, die bestaan heeft tusschen de opvolgende Regeeringen en de Vertegenwoordiging. Dat men algemeen een dergelijk handelen niet kon goedkeuren zal wel geen nader betoog behoeven.

Maar, daargelaten, dat de nieuwe regeling niet tot stand kwam langs den weg, die, naar men meende, volgens het Regeeringsreglement moest worden bewandeld, die regeling, waarbij verkregen rechten van de in dienst zijnde ambtenaren op schromelijke wijze werden aangetast, was ook niet aan het oordeel van de Koloniale Staten onderworpen. Vandaar, dat het systeem, daarin neergelegd en dat een scherpe lijn trekt tusschen ingeborenen en hen, die van uit Nederland tot ons komen, 't allerminst de sympathie van de Koloniale Staten wegdroeg.

Hierna wordt aangehaald de rede van het Kamerlid van Kol in de vergadering van de Twee-

de Kamer van 14 November 1900. (Handelingen 1900/1901, blz. 296), die het nu gebeurde heeft voorzien.

Nog werd eenparig bij Bestuur en Regeering er op aangedrongen niet voort te gaan op den hierboven omschreven ongewenschten weg, doch voort aan den geest en de bedoeling van het Regeeringsreglement, zoals die op onmiskenbare wijze uit de gewisselde stukken blijkt, te volgen.

***

Naar aanleiding van het door B. J. Wijnschenk c.s. op 9 Maart l.l. tot den Gouverneur gericht verzoek, om „het daarheen te willen leiden, dat ten spoedigste maatregelen worden genomen om het gevaar, dat den handeldrijvenden middenstand bedreigt door de immigratie van Chineezen af te wenden", eene aangelegenheid van groot belang voor de kolonie, werd men gaarne met de meening van het Bestuur daaromtrent bekend gesteld, terwijl er niet aan getwijfeld werd, dat met betrekking tot dat verzoek het gevoelen van de Kamer van Koophandel zal worden ingewonnen, waarna men gaarne ook daarmede zou worden in kennis gesteld.

Door een lid werd het houden van een volkstelling in de kolonie in overweging gegeven, teneinde zekerheid te verkrijgen omtrent de ware cijfers van de bevolking en wat daarmede in verband staat, wat z. i. in verschillende gevallen van nut zou kunnen zijn. Naar bedoeld lid meent te weten, is het juist 100 jaar geleden, dat een volkstelling alhier gehouden is, zoodat het alleszins wenschelijk is thans opnieuw daartoe over te gaan.

***

Naar aanleiding van eene beschouwing in een vroeger nummer van dit Weekblad, volge hier nog deze aanhaling uit het Voorloopig Verslag der Koloniale Staten:

Was men juist ingelicht, dan zou Dr. Koch in October a.s. de kolonie verlaten. Dit gaf aan bijna al de leden aanleiding om wederom bij het Bestuur aan te dringen om het traktement van den geneeskundigen inspecteur à *f* 6000 tot *f* 6000 op de begrooting uit te trekken, daar de vereeniging van deze betrekking met die van Chef van den militairen geneeskundigen dienst waarschijnlijk op den duur niet mogelijk zal blijken te zijn, vooral als voor die vereenigde betrekking zal geroepen worden een officier van gezondheid, die niet lang in de kolonie is en dus niet voldoende op de hoogte van locale toestanden. Ook werd er op gewezen, dat onlangs de verordening, houdende bepalingen ter voorkoming van het gebruik van voor de gezondheid schadelijke of vervalschte voedingsmiddelen door de Staten goedgekeurd is; dit zal natuurlijk de werkzaamheden van den geneeskundigen inspecteur niet weinig uitbreiden. Wanneer daarbij in aanmerking genomen wordt, dat de werkzaamheden in het militair hospitaal dagelijks toenemen, welke meer en meer de aandacht en den tijd van den Chef dier inrichting vorderen, dan lijdt het geen twijfel, of combinatie van beide betrekkingen zal blijken niet in het belang der kolonie te zijn. In deze meening werd men versterkt door het feit, dat (ad art. 110b) voor reis- en teerkosten in het afgeloopen jaar slechts *f* 214 is uitgegeven. Hieruit meende men te mogen afleiden, dat de Geneeskundig-Inspecteur waarschijnlijk door zijne andere werkzaamheden de districten niet druk bezocht heeft.

***

In haar nummer van 5 April brengt Onze West het bericht, dat pl.m. een 100-tal Britsch-Ind. eene vereeniging hebben opgericht met het doel op gepaste wijze voor hunne vrijheid en recht, zoo hier bij het bestuur als in Nederland, bij de hooge regeering op te komen.

Zij hebben tot raadsman gekozen praktizijn Bibaz met een vast honorarium.

In haar volgend nummer deelt het blad omtrent dezen bond nog mede, dat hij op aandrang van velen niet een Engelschen, maar een Hollandschen naam zal dragen, n.l.: Vrijheid en Recht. De koelies willen in de eerste plaats toonen, dat de „trawanten van mevr. Schneiders niet van verdacht allooi" zijn, en tevens voorkomen, dat die dame het mikpunt zij van laster, en daarom een rechtskundig raadsman voor hun bond benoemen, die hunne klachten eerbiedig ter kennis van het Kol. bestuur zal brengen. De bond zal zijn tegen oproer, tegen „het zich recht verschaffen met den houwer."

De oprichters van den bond gevoelen zich Nederlanders en willen ook toonen het te zijn. Zij hebben het vooruitzicht, dat de bond in afzienbaren tijd duizenden leden zal tellen.

Zij gevoelen zich gelukkig onder Ned. bestuur en willen daarom met rechtsbijstand hunne grieven doen wegnemen.

***

Uit „Suriname" van 14 April dit uitknipsel:

Corantijn-expeditie. In aansluiting aan het bericht in ons vorig nummer betrekking hebbende op het voornemen om een blijvend aandenken aan de Corantijn-expeditie en haar overleden leider, Eilerts de Haan, op te richten, kunnen wij nog het volgende mededeelen. Het comité bestaat uit de heeren A. G. Weijers (Voorzitter), B. H. Juda, D. Fernandes Jr., L. van Bennekom en H. J. Hennep.

Gisteren was er reeds een aanzienlijk bedrag op de lijst ingeteekend.

Aangezien de heeren Keyzer en Hulk hun vertrek vervroegd hebben en reeds Zaterdag a.s. per bacovenschip de kolonie verlaten, noodigde het comité hen met de arbeiders in het Park uit, om hun aldaar mededeeling te doen van het voornemen.

Ook aan Z.Ex. de Gouverneur en Mevr. Fock werd verzocht de plechtigheid met hunne hooge tegenwoordigheid te willen vereeren.

Om half negen precies waren alle betrokkenen, benevens tal van belangstellenden, in het Park aanwezig. De heer Weyers, het woord nemende en hulde brengende aan de expeditie, die de laatste hand legde aan de opneming van het binnenland van Suriname, waardoor de laatste donkere plek van de kaart verdween, en dit deed onder de bekende omstandigheden, waardoor de onderneming een heldendaad werd, herdacht in de voornaamste plaats den overleden leider. Spreker deelde mede, dat de Surinaamsche bevolking begeerig was te toonen, hoezeer de arbeid der expeditie's op prijs werd gesteld en dit doen zou door het oprichten van een gedenkteeken op een nader te bepalen plaats te dezer stede en door het uitreiken van een gedenkpenning aan leiders en arbeiders dezer laatste expeditie.

De gedenkpenningen, die pas over eenigen tijd gereed zullen komen, zullen den heeren in Europa uitgereikt worden.

De heer Keyzer dankte voor zich en de arbeiders en meende ook voor den heer E. de Haan de hulde te mogen aanvaarden.

De heeren, alsmede de arbeiders, brachten verder een aangenamen avond door in het Park, terwijl de militaire kapel een concert gaf.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Raadgevingen aan de Ned.-Indische bedevaartgangers.

Teneinde tot nut te strekken aan onze Ind. bedevaartgangers, geeft de reductie van de **Pemberita Makassar** van 10 Februari 1911 no. 17, eenige wenken ten beste, waaraan ondermeer het navolgende ontleend is.

1e. Het reisgeld zij Engelsch goudgeld (ponden sterling). Dit heeft het voordeel, dat het overal in deze streken kan worden ingewisseld tegen den minst schadelijken prijs en dat het gemakkelijk kan worden medegenomen.

De koers is gewoonlijk *f* 12.50 of *f* 12.60 per pond.

De zilveren handelspenningen, de z.g.n. dollars of „Ringgit boeroeng" zijn schadelijk in het gebruik, evenals het Nederlandsch goudgeld van *f* 10 waarvoor men 8 ringgit boeroeng betaalt.

2e. Het bedrag van het reisgeld zij voortaan *f* 750.— per persoon.

Vroeger had men aan *f* 500 voldoende, maar dit bedrag is, de tegenwoordige omstandigheden in aanmerking genomen, beslist onvoldoende.

3e. Men geve van de voorgenomen reis geen kennis aan den „Djoema'ah", dat zijn wervers, die zich ook wel met het geleiden van de aanstaande pelgrims willen belasten. Zij zijn in hooge mate onvertrouwbaar en staan in betrekking tot den agent der Stoomvaartmaatschappijen, die voor elken aangebrachten bedevaartganger *f* 5.— uitbetaalt.

Het passagebiljet kost bij den Agent *f* 90.— en bij den Djoema'ah *f* 95.— per persoon.

4e. Voor de zoo noodige gezegelde reispas betale men nimmer meer dan *f* 0.50.

Wordt meer verlangd, dan wende men zich onmiddellijk tot een bestuurshoofd.

5e. De reiskoffer zij gemerkt met den naam van den eigenaar en van diens woonplaats.

Zoo mogelijk zij daarin eene testamentaire beschikking, waaruit kan blijken hetgeen men bezit en aan wien, ingeval van overlijden, de nalatenschap moet worden afgegeven of toegezonden.

6e. Zij, die de reis met Engelsche Stoomschepen naar Mekka maken via Singapore en Penang, moeten, willen zij niet in de fuik loopen, in die havenplaatsen niet aan wal gaan.

De Engelsche Djoema'ah's zijn ware bloedzuigers en weten, na het geld aan de bedevaartgangers afhandig te hebben gemaakt dezen te overtuigen dat met het „Hadji-Singapore-schap" ook wel kan worden volstaan.

Bovendien moeten de adspirant-hadjis op de Engelsche schepen in eigen rijst en gedroogde visch

voorzien, hetgeen op de Nederlandsche schepen niet het geval is, terwijl op deze vaartuigen een geneeskundige ter beschikking staat van de reizigers.

7e. Men overtuige zich steeds goed van het uur van vertrek der schepen.

8e. Het beste is zich van een retourbiljet te voorzien, omdat men anders voor de terugreis dikwijls hooger passagekosten moet voldoen.

Zij, die van dit retourbiljet om een of andere reden geen gebruik maken, kunnen het gemakkelijk tegen verhoogden prijs aan anderen overdoen.

9e. Aan boord der schepen vertrouwe men zijn geld, tegen bewijs van ontvang, aan den verantwoordelijken kapitein toe. Slechts *f* 25 houde men bij zich.

10e. De bedevaartganger doet beter te Colombo, Bombay of te Aden niet aan wal te gaan.

Men weet dáár, louter uit winstbejag, de bedevaartgangers zóódanig te lokken, dat zij te laat komen voor de verdere reis en dan eene volgende scheepsgelegenheid moeten afwachten.

11e. Bij het ten anker gaan der schepen zij men steeds waakzaam en verzamele men zijn bagage op een bepaalde plaats, omdat onder de vele aan boord komende z.g.n. handelaren vele dieven zijn.

12. Na acht dagen reizen komt men aan 't eiland Kemaron en blijft daar vijf dagen in quarantaine liggen. De goederen der passagiers kunnen dan worden gewasschen.

Alle passagiers zijn verplicht zich naar den wal te begeven in een gebouw, dat op ½ paal afstands van het strand is gelegen en waar de ontsmetting met carbol plaats heeft.

Tijdens dat verblijf zij men niet te bescheiden met het vragen naar handdoeken en overhandige gerust de kleederen aan de daarvoor aangewezen personen, na echter zich goed overtuigd te hebben dat geen voorwerpen in de zakken zijn achtergebleven.

Men trede behoorlijk vrijmoedig op, want te groote bescheidenheid ten deze leidt tot onnoodige verblijfsverlenging.

Na afloop van de ontsmetting, haaste men zich naar het strand te begeven en zich daar te overtuigen van de bagage.

Clandestiene opium-invoer en clandestien hazardspel ter hoofdplaats Makassar. In de **Pemberita Makassar** van 17 Februari 1911 no. 20, wordt er op gewezen dat het douanepersoneel ter hoofdplaats Makassar onkundig is van de groote hoeveelheden opium welke daar op clandestiene wijze worden ingevoerd.

Of zulks geschiedt door Makassaren, Nederlanders, Japanners of Chineezen, staat niet vast; alleen weet men dat lieden van de eilanden, welke in de nabijheid van Makassar in de Straat van Makassar zijn gelegen, in dien clandestienen handel geen onbelangrijk aandeel hebben.

Men zou zeggen dat bij eene correcte plichtsvervulling van het douanepersoneel zulk een smokkelhandel niet mogelijk zou kunnen zijn, maar 't schijnt toch, dat, hoe scherpzinnig dit personeel ook moge zijn, de smokkelhandelaars het ten deze toch winnen. Die smokkelhandel heeft ook wel plaats in andere artikelen en wanneer het bestuur daarvan de bewijzen zou willen zien, heeft het slechts de winkels binnen te treden en een onderzoek in te stellen naar het artikel „lucifers", hetwelk in groote hoeveelheden aanwezig is, met hulp van ontrouw Boompersoneel.

Het opium wordt aangebracht met schepen, varende onder de vlag van alle nationaliteiten, daarna gelost (of zulks in open zee geschiedt, werd niet vermeld) en vervolgens via bovengenoemde eilanden op listige wijze naar den vasten wal van Celebes vervoerd.

Zal de regie dus niet al te groote geldelijke schade lijden, dan is het voor de regeering zaak om ten deze voorzieningen te nemen en de bewuste eilanden onder betere contrôle te brengen dan tot nu toe het geval is geweest.

Met het clandestien-hazardspel staat het eveneens niet al te best ter hoofdplaats Makassar.

De speelpachter althans mort al bijzonder, wetende dat men niet in staat is de deelnemers aan het hazardspel in de clandestiene speelhuizen te vatten en te straffen. Wel heeft de pachter spionnen en oppassers in zijn dienst, maar welke maatregelen ook genomen worden, alles leidt tot niets, omdat dat personeel door de speelhuishouders ruimschoots wordt beloond.

In de kampong Baroe kan men wel twintig à dertig clandestiene speelhuizen aantreffen, om van de kampong Malokopon maar niet te spreken.

Het toeziend personeel blijft echter blind en doof. Nu moet men zich over dit feit niet al te veel verbazen, want van *f*. 10, *f* 15 en *f* 20 's maands kunnen bijv. oppassers met twee echtgenooten en 2 huizen niet rondkomen.

Het ontbrekende moet dus wel ergens vandaan worden gehaald.

Het is te hopen dat de gezaghebbende personen te Makassar met deze gegevens hun voordeel zullen kunnen en willen doen en de noodige maatregelen zullen weten te nemen tot bestrijding van den clandestienen handel in opium en van het hazardspel, twee maatschappelijke kwalen, die de rustige ontwikkeling van Celebes in den weg staan.

WAT DE CHINEES VERTELT.

De jongste geboortedag van den Keizer van China. De **Perniagäan** van 10 Februari 1911, no. 33, bevat een portret van den jeugdigen Keizer van China, Soan Thong Koen, vergezeld van de toelichting, dat, ter gelegenheid van den vijfden geboortedag van Z. M. den Keizer van China, op 11 Februari 1911, het blad niet zal verschijnen.

De tegenwoordige Keizer, die, nu 3 jaren geleden, Keizer Tong Tie opvolgde, werd geboren 14 Tjiagwe 2457 (1906), en is dus 5 jaar oud.

Zijn geboortedag wordt echter één dag te voren gevierd, omdat wijlen Keizer Tong Tie op 14 Tjiagwe overleed.

Met een: leve Keizer Soan Thong Khoen, eindigt deze mededeeling.

Reis van den heer Tan Tjong Long van Java naar China en Japan. In de **Perniagaän** van 18 Februari 1911, no. 29, dankt de Redactie den heer Tan Tjong Liong voor de inzending en plaatsing van het reisverslag in haar blad, waardoor den lezer de gelegenheid is gegeven geworden kennis te nemen van zijne belangrijke bijdrage tot de kennis van toestanden in China en Japan, en van de opmerkingen en beschouwingen, waartoe dat persoonlijk en plaatselijk onderzoek aanleiding heeft gegeven.

Waar de beschikbare plaatsruimte in deze rubriek van het Koloniaal Weekblad beperkt is en de reisbeschrijving van den correspondent der Times (van Peking naar Taskend), reeds een plaats heeft gevonden, is aan de opmerkingen en beschouwingen van den heer Tan Tjong Long, waarmede de Nederlandsche lezer ook zijn voordeel had kunnen doen, tot leedwezen, niet die aandacht kunnen worden geschonken, waarop het reisverhaal rechtmatig aanspraak heeft.

Voor hen, die daarin bijzonder belang stellen en van het verhaal kennis wenschen te nemen, zij hier bekend gesteld, dat het in 50 gedeelten in de Perniagaän is opgenomen.

De heer Tan Tjong Long eindigt, na hulde en dank gebracht te hebben voor de overal genoten goede ontvangst en gastvrijheid, zijn verslag aldus:

„Ik heb mij persoonlijk en plaatselijk kunnen „overtuigen van den vooruitgang der Chineezen.

„Wel is waar bestaat er nog veel gebrekkigs, dat „herziening behoeft, doch overal ziet men met krach„tige actie de evolutie van China bevorderen, die „zonder twijfel met hulp van het Westersch intel„lect, dat de Chineesche toestanden begrijpt, eenmaal „tot stand zal komen."

Eéne zaak heeft hem echter bij zijn terugkeer getroffen.

Terwijl hij toch, als vreemdeling, zoowel in China als Japan, nergens gedwongen is geworden, om zijne bagage, bestaande uit enkele kleedingstukken en de noodige levensbehoeften, aan het onderzoek van de douanen te onderwerpen, werd hij, niettegenstaande hij op Java geboren is, bij zijn terugkeer per stoomschip „Van Noort" te Tandjong Priok verplicht zich een onderzoek van zijne goederen en zelfs aan den lijve te laten welgevallen.

Nadat hij op de vele hem gedane vragen had geantwoord, en duidelijk te kennen had gegeven, dat hij niets anders bij zich had dan zijne kleeding en eenige levensbehoeften, mocht hij vertrekken.

Van Peking naar Taskend. — Evenals in zoovele streken van Groot-China, neemt ook de bevolking van Kashgar in sterke mate in aantal toe, terwijl het gelukkige verschijnsel valt waar te nemen, dat zij uitbreiding geeft aan de in cultuur gebrachte gronden.

Bovendien is het klimaat veel verbeterd, sedert men op groote schaal is begonnen waardevolle boomen aan te planten.

Tijdens het bestuur van Jakub Beg werd van de vroegere houtsoorten eene belasting geheven, welke heffing de bevolking zóódanig ontstemde, dat zij alle boomen uitroeide.

Gelukkig zijn die toestanden nu gewijzigd en verbeterd en kan men thans, ten behoeve van de bevloeiing der uitgestrekte rijstvelden, rekenen op een regelmatigen toevoer van levend water.

Tal van boomen leveren reeds waardevolle marktproducten op, als touw, garen enz., terwijl de hennepvezel, waaraan vroeger bijna geen aandacht werd

geschonken, plaatselijk gebezigd wordt voor de vervaardiging van kleedingstoffen.

Zoowel de hennep- als de katoenvezel beloven veel bij een beleidvolle exploitatie, evenals de aangeplante moerbezieboom, die tot voedsel van den zijdeworm moet dienen.

Tengevolge van die gunstige veranderingen, zijn tal van handelsbronnen geopend en kunnen in dit welvarende en gezonde land, dat op grooten afstand van de noodlijdende en door ziekte besmette streken van Groot-China verwijderd is, de Engelschen en Russen elkander weldra op de markten ontmoeten en aan de ontwikkeling van den handel een krachtigen stoot geven.

Het is de Russische handel, die in deze streken op den voorgrond treedt.

De vermeerdering van den politieken invloed houdt daarmede gelijken tred.

Ten einde dit laatste doel nog beter tot zijn recht te doen komen, leggen de Russen tot aan de grenzen der provincie wegen aan, tracht men verder, en met goed gevolg, de harten der bevolking te winnen, terwijl, wanneer noodig, op de Chineesche Regeering zekere dwang wordt uitgeoefend, opdat zij hare wegen aan de Russische aansluite.

Het Engelsch-Indisch bestuur toont zich ten deze meer lijdelijk.

Het laat zich aan de verbindingswegen met deze provincie niet veel gelegen liggen, zeer ten nadeele van den Engelsch-Indischen handel, die van die houding niet veel begrijpt.

Kapitein Shuttleworth, die in de jaren 1908-1909 als Consul te Kashgar fungeerde, schreef ten dezen aanzien in zijn handelsverslag:

„Indien, ten behoeve van den Indischen handel, „andere wegen naar Kashgar konden worden aan„gelegd, zou die maatregel aan de bevordering van „dien handel zeer veel ten goede komen.

„In vroegeren tijd was dit niet mogelijk, omdat „van de zijde van het militair element daartegen be„zwaren werden ingebracht.

„Doch, uit vrees voor den vijand, behoeft men „den handel niet te bemoeielijken en den vooruit„gang te belemmeren, waar die wegen binnen een „zeer kort tijdsverloop, zoo noodig, onbruikbaar zou„den kunnen worden gemaakt.

Sedert dien tijd werd één goede verbindingsweg tusschen Engelsch-Indië en Kashgar aangelegd, en kon de handel zich althans eenigszins ontwikkelen.

Reeds van vroegere tijden af hebben van de Westersche mogendheden alleen Engeland en Rusland in deze streken invloed uitgeoefend, doch thans kan men het feit waarnemen, dat ook Duitschland de handen in dit nest heeft gestoken.

Zulks blijkt hieruit, dat de Duitsche Consul te Tientsin, nog niet lang geleden, onder de Turksche onderdanen van Kashgar eene circulaire heeft doen verspreiden, waarin, — als antwoord op een door een Armiaansch tapijthandelaar van Khotan, met name Piranantz, gedaan verzoek, — te kennen werd gegeven, dat, op verzoek van de Turksche Regeering, hij het zich tot plicht rekende de Turksche onderdanen aan te sporen zich onder Turksche bescherming te stellen.

De Consul, tot wiens ressort Kashgar behoort, stelde daarbij — onder opgave van zijn naam en adres — voor, dat men zich daarbij zou aansluiten en dat van zijne zijde op hulp en bijstand kon worden gerekend, voor het geval zulks noodzakelijk werd geacht.

Voor zoover bekend, zijn slechts 14 Turksche onderdanen te Kashgar aanwezig, doch onmogelijk is het niet dat dit aantal iets grooter is.

Turkije heeft vroeger de behartiging dier belangen aan Frankrijk opgedragen en, ter bevordering van de uitbreiding van het Mohamedanisme, in dit deel van Azië, getracht de aansluiting aan te moedigen van alle Mohamedaansche Chineezen en Turken.

Die ingewikkelde toestand had de Duitsche consul wel in het oog moeten houden, toen hij zijne circulaire rondzond en hem tot behoedzaamheid bij zijn optreden in deze mogen stemmen, waar het bekend is, dat Jong-China zich dat sluiten van overeenkomsten van Chineesche onderdanen met buitenlandsche regeeringen, zonder de voorkennis van de Chineesche regeering, niet zal laten welgevallen.

Tijdens de aanwezigheid van den Correspondent reiziger in Turkestan ontmoette hij twee malen een Mohamedaanschen godsdienstzendeling uit 't Westen.

Eén hunner was afkomstig uit Tunis en had Kansu tot veld van actie. Hij was Fransch onderdaan en reisde op een Fransche reispas.

De tweede was een Arabier, die van Constantinopel was vertrokken en in opdracht had een onderzoek in te stellen naar den toestand der Mohamedaansche kerk te Peilu. Ook hij reisde op een Fransche reispas.

Het aantal Mohamedanen, dat uit China naar Mekka ter bedevaart vertrekt, neemt steeds toe, met het gevolg, dat men tegenwoordig in verscheidene dorpen van Turkestan „hadjis" kan ontmoeten.

Het gehalte der Chineesche besturende ambtenaren in deze ver verwijderde streek van Groot-China, is zóódanig dat men ze in China-Proper niet zou kunnen gebruiken.

Het hoogste burgerlijk gezag wordt uitgeoefend door een ambtenaar met den titel van „Totai", wiens gebied zich uitstrekt van Aksu tot Keria.

De tegenwoordige titularis is een halfbloed van Anhui, die in het jaar 1878, tijdens de Mohamedaansche woelingen, in de provincie kwam.

Hij is 69 jaar oud, behoort tot de behoudende staatkundige partij, is zwak en ziekelijk van lichaamsgestel en is van bestuurszaken niet op de hoogte. Toch laat men zulk een versleten man aan het hoofd staan van een gemeenschap van 300.000 zielen. Hij is een waardig pendant van den 79jarigen rechter te Kashgar, een halfbloed van Hupeh en eveneens sedert 1878 in de provincie woonachtig.

Met de hooge militaire functionarissen is het al niet veel beter gesteld.

De militaire bevelhebber is een mandarijn uit de oude school en in het geheel niet bekend met de krijgswetenschap.

Het dragen van den titel is al een even groot paskwil als het leger zelf. Op Westersche wijze geoefende troepen zijn niet aanwezig en de sterkte der troepenmacht bestaat meer uit manschappen op het papier dan in de werkelijkheid.

Volgens zeggen moeten aanwezig zijn:

7 escadrons cavalerie, waarbij alle manschappen over eigen paarden moeten beschikken;

6 bataljons infanterie;

1 veldbatterij met twee stukken geschut.

Eén vuurmond deed reeds dienst tijdens de Mohamedaansche woelingen in 1878 en werd sedert dien tijd slecht onderhouden. De andere vuurmond is een oud Hotchkisskanon. De bewapening der infanterie is verschillend. De meeste geweren zijn nog voorladers; de overigen van het systeem Mauser en Remmington.

Het ligt in de bedoeling van de Chineesche regeering dit antieke boeltje op te ruimen en daarvoor een meer moderne legermacht in de plaats te stellen.

Van Vreemde Koloniën.

Vredes-apostelen. De stemmen, die, in de berichten der vorige week, van verschillende zijden het: „vrede kome over de aarde", hebben doen klinken, verdienen in ons weekblad een nagalm te vinden.

President Taft opende de Vredesconferentie te Baltimore in tegenwoordigheid van een talrijke opeengepakte menigte. Hij wees op de kans, die bestaat dat, door een verdrag tot arbitrage tusschen de Ver. Staten en Gr. Brittanië, een stap van beteekenis in de richting van den wereldvrede gedaan zal worden. Toch waarschuwde hij voor te groote verwachtingen, ingrijpende hervormingen komen meestal bij beetjes tot stand. Hij verzekerde dat in Amerika geen verlangen bestaat tot uitbreiding van gebied. De Ver. Staten kunnen ook van anderen geen uitbreiding op Amerikaansch gebied verwachten; zij willen daarentegen hulp verleenen aan natiën, die zich wenschen te ontwikkelen, maar waarvan blijkt, dat zij hiertoe in kracht te kort schieten.

In de Guildhall te Londen is een dier meetings gehouden, zooals zij alleen in Engeland voorkomen. De Lord Mayor presideerde, inleiders waren minister Asquith en de heer Balfour, naast hen waren o.a. tegenwoordig de aartsbisschoppen van Canterbury en Bourne, de opperrabbijn en andere godsdienst-autoriteiten. Noemen wij nog onder hen, die het woord voerden, de eerste-minister van Nieuw-Zeeland.

Minister Asquith zeide o.m.: „Deze eerbiedwaardige hal is getuige geweest van vele demonstratiën en ceremoniën van momenteel belang, maar ik betwijfel, of zij ooit tot waardiger doel heeft gestrekt, dan dat waartoe heden zoovelen zijn samengestroomd... Het initiatief tot 't sluiten van 'n overeenkomst waarbij de Ver. Staten en G.-Brittanië zich verbinden alle eventueele geschillen, waarover zij het niet eens kunnen worden, door arbitrage te laten oplossen, is uitgegaan van het hoofd der Vereen. Staten. Maar het voorstel vift in daarvoor reeds bereiden grond, de daad die weinige jaren geleden ja, ik zou durven zeggen, weinige maanden geleden, als droom van idealisten beschouwd zou zijn, is niet slechts binnen het gebied van practische staatkunde gekomen, maar is het gewilde streven van twee groote volkeren geworden.

Mr. Balfour drukte zijn blijdschap uit over de gelegenheid om een zaak te bevorderen, die in zijn geheele loopbaan zóo nabij zijn hartewenschen heeft

gestaan. De groote meerderheid aan beide zijden van den Atlantischen Oceaan staat de beweging voor. Weten de staatslieden de goede formule te vinden, dan zal er geen verzet van eenige beteekenis komen. Maar Gr. Brittanië zal toch er op bedacht moeten blijven, dat door dit verdrag de oorlogswolken niet geheel tot een onmogelijkheid worden gemaakt, daarom verwachte men niet een dadelijke vermindering van de wapening der volken.

Met teekenen van algemeene instemming werd daarna de resolutie aangenomen, zooals zij door minister Asquith was voorgesteld. Zij luidt: ,,Dat deze meeting of the citezens of London, representatives of his Majesty's Oversea Dominions, and religions and other bodies, vergaderd in de Guildhall, oprecht toejuicht het voorstel van den President van de Ver. Staten van Amerika voor een algemeen arbitrage verdrag tusschen dat rijk en het Britsche rijk, en haar goedkeuring schenkt aan het daaraan ten grondslag liggende beginsel, waardoor de hoogste belangen der twee natiën worden gediend, en de wereldvrede bevorderd zal worden."

***

De mail brengt ons bijzonderheden over de opening der Intern. Pest Confer. te Moekden, tegelijkertijd dat de telegraaf ons korte berichten over de sluiting bezorgt. In de eersten de reden vol verwachting en vertrouwen van Hsi Liang, onderkoning van de drie oostel. provinciën van China en van andere vertegenwoordigers en geleerden.

In de laatsten uiting van teleurstelling. De afgevaardigden stuitten op den onwil van de Chineesche doktoren, zoodra zij over belangrijke vragen van gedachten wenschten te wisselen. China verklaarde alleen te kunnen spreken over practische bestrijding van longenpest en vond hierbij steun bij Groot-Brittanië en Amerika. De andere afgevaardigden meenden dat de besprekingen alleen nut konden hebben wanneer zij ruimer werden opgevat. Volgens de Times Weekly Edition van 5 Mei, zijn de vreemde vertegenwoordigers het er over eens, dat de conferentie tot geen tastbaar nut heeft geleid.

BRITSCHE KOLONIËN.

De plaatsen, die bezocht zullen worden door het koninklijk-keizerlijk echtpaar, wanneer dit in December en Januari a.s. de reis zal maken naar 't Indische keizerrijk, beginnen nu reeds met de organisatie der feestelijkheden.

***

Een paar malen hebben wij berichten medegedeeld van de overvalling der vredesgezinde missie onder Mr. Williamson in het gebied der Abors, aan gene zijde van de Thibetsche grens, waarbij de leiders en eenige tochtgenooten het leven hebben verloren, èn van een poging die de ambtenaar Bentinck terstond zou hebben gedaan om met een politiemacht tegen de Abors op te rukken. Thans wordt gemeld dat Bentinck de grens niet overschreden heeft, en dat het ongunstige jaargetijde elke actie voorloopig ook ondoenlijk maakt. Het garnizoen, dat het dichtst bij gelegen is, wordt versterkt, eenige Aborhoofden zijn als gijzelaars in verzekerde bewaring genomen. Men zal trachten gedoegdoening te krijgen, om slechts wanneer deze niet gegeven wordt, na den regentijd krachtiger te handelen.

***

Een proclamatie van den Gouv.-Gen. van Indië schept den staat Benares, omvattende de landschappen Bhadodi en Kera Mangaur met het gebied, beheerscht door het fort Rammagor. Z. H. de Maharadja sir Prabhu Narain Singh, wordt tot souvereinhoofd, onder Britsch opperbestuur, aangewezen.

De vorst is in zijn waardigheid bevestigd door den luitenant-gouverneur der Vereenigde-Provinciën, bij welke gelegenheid hij zijn dank uitsprak voor het herstel der suzereiniteit, die 115 jaren geleden aan zijn geslacht was ontvallen.

***

The Straits Budget van 13 April geeft eenige nadere bijzonderheden over den tocht van Staniforth Smith in Nieuw-Guinea. Wij ontleenen er het volgende aan. De tocht bereikte de bovenstroom van de Strickland-rivier tot 6° 20', en kwam terug langs de westelijke arm van de Kikori-rivier. 374 mijlen werden te voet, 150 per water, afgelegd, meerendeels door nog volkomen onbekend gebied, 200 mijlen liepen over woest bergland. Nabij de beneden Kikori werd een kleine aanwijzing van steenkolen gevonden, en een groot veld met uitstekende steenkolen bij de boven Kikori. De aanraking met de bevolking was overal zeer vriendschappelijk. Sago werd tot op een hoogte van 3500 voet gevonden.

Een poging om tusschen de deelen, waarin de expeditie zich verdeelde, gemeenschap te behouden door draadlooze telegrafie trof geen doel.

***

Te Canada heeft zich een comité gevormd om een millioen doll. bijeen te brengen, voor een nationaal Canad. sanatorium voor teringlijders, als gedenkteeken ter eere van Koning Edward's nagedachtenis.

***

In deze maand wordt de kronings-tentoonstelling in het Crystal Palace te Londen geopend, die ook tracht een verkleinde, maar toch grootsche weerkaatsing te zijn van hetgeen het rijk van overzee bewonderenswaardig bezit. Indië, Australië, Canada, Nieuw Zeeland, Zuid-Afrika tot de minst bekende der koloniën toe vinden er haar afdeeling. Niet alleen het heden is weergegeven maar ook vroegere toestanden worden voor den geest terug geroepen.

Kloosters, boudhistische tempels met groote beelden, de paleizen van Agra en Delhi, enz. De heilige stad van Benares, een nabootsing van de Ganges, de mooiste gedeelten der berglandschappen. Niet alleen zullen bewoners uit verschillende streken, zelfs een dorp uit de minst bezochte gedeelten van Nieuw-Zeeland, aanwezig zijn, maar hun bedrijvigheid zal ook zoo nabij mogelijk worden gekomen, door er kameelen, ezels, heilige buffels en paarden uit de betreffende koloniën aan toe te voegen. Inlanders beoefenen de nijverheid uit hun land, volbrengen hun gebeden op de gebruikelijke manier, fakirs oefenen hun godsdienstige ceremoniën uit, e. d. m.

***

De Suffragettes in Engeland hebben steun gekregen van een zijde, die zij misschien niet verwacht hadden, wier beteekenis zeker niet te ontkennen is, maar die voor het oogenblik haar toch niet heeft vermogen te helpen. De Senaat van het Australische gemeenebest heeft met algemeene stemmen een besluit genomen, waarbij den eersten minister werd opgedragen aan de Engelsche regeering officieel de motie mede te deelen, waarbij de Senaat verklaarde, dat het stemrecht der vrouw uitmuntend werkte, dat het de verkiezingen ordelijker maakte, dat bij de laatste liberale verkiezingen de stemmen der vrouwen naar verhouding sterker waren toegenomen dan die der mannen, en dat, daar de invoering van 't stemrecht der vrouw niets dan goeds had gebracht, de Senaat de wenschelijkheid betoogde, dat alle landen met een vertegenwoordigende regeering het kiesrecht aan de vrouwen zouden verleenen.

In het Engelsche Lagerhuis is nu gevraagd, of de regeering overeenkomstig dezen raad dacht te handelen.

Het antwoord van Asquith was, dat de regeering over de wenschelijkheid van de aanbevolen hervorming verdeeld bleef. (L. en V. 6 Mei).

FRANSCHE KOLONIËN.

In verband met de reis van den President der Republiek naar Tunis, schrijft la Quinzaine Coloniale van 25 April j.l.: In navolging van zijn voorganger, de heer Loubet, heeft de heer Fallières Noord-Afrika willen bezoeken, voordat zijn regeeringstermijn verstreken zal zijn. Zoo vestigt zich een goede traditie. Wij zouden wenschen, dat 't voortaan aangenomen werd, dat ieder president dit voorbeeld te volgen had. Zoo zou het verschil sterk geteekend worden tusschen 't Frankrijk van een eeuw geleden en 't Frankrijk van heden. Frankrijk bestaat thans uit twee stukken: 't oude Europeesche en een Afrikaansch, dat zich begint te vormen aan de andere zijde van de Middellandsche zee. Dit tweede Frankrijk zal eens misschien niet van minder belang zijn dan 't eerste. Zijn bebouwbare grond is even groot en zijn bevolking zal zeker even groot worden. Dit feit is van bijzondere beteekenis voor de toekomst van ons ras. Worden ons territoire en onze bevolking verdubbeld, dan zal dit Frankrijk in staat stellen zijn rang te behouden in de rij der natiën.

***

Zijn voor de Nederl. koloniën wel eens stemmen opgegaan om de uitroeiïng, door te grooten jachtlust, tegen te gaan van dieren, die niet tot de schadelijke behooren, en heeft b.v. de Ver. Moederland en Koloniën hieraan een punt van haar program gewijd, de Fransche regeering heeft thans gehoor gegeven aan dergelijke klachten, die vooral de jacht op olifanten in Afrika betreffen. In eenige Engelsche en Duitsche koloniën schijnt een beperking der jachtvrijheid te bestaan (jachtacten, beperking van 't aantal dieren door één jager te dooden, beperking van de strook, waar gejaagd mag worden). De minister van koloniën in Frankrijk heeft een permanente commissie ingesteld (besl. van 14 April), om het behoud van de fauna der koloniën in studie te nemen en de noodige voorstellen te doen.

DUITSCHE KOLONIËN.

Men herinnert zich natuurlijk de expeditie, die in korten tijd een afstraffing volbracht voor het verzet in Djokadj, district Ponape (Oost-Carolinen). Den 31sten Januari is de eerste ploeg banningen van daar te Yap (hoofdplaats van de afdeeling) aange-

komen. Zij bestond uit 254 mannen, vrouwen en kinderen. Daar een 100-tal hunner aan besmettelijken uitslag lijdende was, zijn deze onder geneeskundige behandeling genomen. De valide mannen worden te werk gesteld in de phosphaatmijnen te Angaoer.

De nieuwe Quarantaine-Ordonnantie.

In de Java-Bode van 12 April lazen wij een artikel over de nieuwe quarantaine-ordonnantie *), hetwelk een duidelijk overzicht geeft van de daarin vervatte voorschriften: in de veronderstelling, dat velen onzer lezers, met het oog op de thans op Java heerschende pest in dat artikel belang zullen stellen, laten wij het hieronder onverkort volgen:

Op gebied van quarantaines leefden wij sedert jaren in een soort voorloopigen toestand. Hier te lande golden de „Bepalingen ter voorkoming van het overbrengen van besmettelijke ziekten over zee in Ned.-Indië", Stbl. 1892 No. 44 (herhaaldelijk gewijzigd) en de „Bijzondere voorschriften ter voorkoming en beteugeling der pest", Stbl. 1902 No. 112, de z.g. Pest-ordonnantie.

Maar deze waren sedert het toetreden door Nederland ook voor Ned.-Indië tot de Internationale Sanitaire Overeenkomst, in December 1903 te Parijs gesloten (Indisch Stbl. 1907 No. 488), als verouderd te beschouwen. Een nieuwe quarantaine-ordonnantie op de beginselen dier overeenkomst gebaseerd, was in bewerking, en zoo behielp men zich nog tijdelijk met het oude. Toen het verleden jaar noodig werd geacht eenige belangrijke wijzigingen in de voorschriften tot toepassing der quarantaine te brengen (Stbl. 1910 No. 213), heette het dan ook in den aanhef dat de Gouverneur-Generaal „het noodzakelijk achtende de Quarantaine-ordonnantie in afwachting van hare algeheele herziening voor wat cholera betreft al dadelijk op enkele punten in overeenstemming te brengen met te dien aanzien in de Internationale Overeenkomst van Parijs gehuldigde beginselen..." enz. Het was alles maar iets voorloopigs.

Thans is echter, gelijk wij zeiden, de nieuwe ordonnantie verschenen, waardoor alle vorige, zoowel de quarantaine- als de pest-ordonnantie, komen te vervallen.

Wij zullen hieronder den inhoud, wat de meest belangwekkende punten betreft, resumeeren.

De bepalingen der ordonnantie gelden, dit zij vooraf opgemerkt voor pest, cholera en gele koorts.

Als een bijzonderheid treft dadelijk, dat in art. 2 een „woord- en begripsverklaring" wordt gegeven. Dat is wel practisch. Heel wat geharrewar is er al geweest over de beteekenis, welke de wetgever aan deze dan wel aan die uitdrukking zien hebben gehecht. Thans legt hij in de ordonnantie zelf uit, wat onder bepaalde vaak in de artikelen gebezigde woorden wordt verstaan. Zoo vinden wij, om een voorbeeld te geven, voor b a g a g e: Kleedingstukken en benoodigdheden voor dagelijksch gebruik van de opvarenden."

Dat is zeer practisch: wanneer de autoriteiten nu maar niet weer gaan twisten over de beteekenis van in de „woordverklaring" gebezigde uitdrukkingen. Zoo kan men aan den gang blijven.

Volgens de nieuwe quarantaine-ordonnantie is het wederom, evenals vroeger, het hoofd van plaatselijk bestuur, die een zeeplaats binnen zijn ressort besmet verklaart. Na inwinning van geneeskundig advies. Hij gaat tot die besmetverklaring over, ingeval wat p e s t betreft, zich ter plaatse meer dan t w e e niet van buitenaf aangebrachte gevallen hebben vertoond, waartusschen oorzakelijk verband kan worden aangenomen;

Wat betreft c h o l e r a, wanneer er zich plotseling een aantal gevallen der ziekte voordoen („explosie" wordt er tusschen haakjes bijgevoegd), of wanneer na de afzondering der eerst waargenomen gevallen in aansluiting daaraan zich nieuwe gevallen buiten de plaats van afzondering hebben voorgedaan. Welke het „aantal" is, dat den doorslag voor de besmetverklaring moet geven, zal, evenals thans, in voorschriften tot uitvoering worden vastgesteld.

Iets nieuws is in deze ordonnantie, dat van de besmetverklaring onmiddellijk kennis moet worden gegeven aan de plaatselijke bladen. Vroeger was dit niet het geval en kan het gebeuren, dat, aangezien de kennisgeving enkel in de twee maal per week verschijnende J a v a s c h e C o u r a n t kwam te staan, de plaatselijke handel eenige dagen van de besmetverklaring onkundig bleef. Wat b.v. verleden jaar hier ter stede gebeurde, een misstand, waarop wij destijds gewezen hebben.

De besmetverklaring wordt opgeheven wanneer er noch sterfgevallen, noch nieuwe gevallen van pest of cholera gedurende vijf, of van gedurende zes op de afzondering, den dood of de genezing respectievelijk van den laatsten pest-, cholera- of gele-koortslijder volgende dagen en alle vereischte ontsmettingsmaatregelen zijn toegepast; in geval van pest, in geval van gele koorts tegen muskieten de noodige maatregelen zijn ten uitvoer gelegd.

Opgemerkt dient nog te worden, dat het hoofd van plaatselijk bestuur, zoodra zich een geval van genoemde ziekten heeft voorgedaan, daarvan onmiddellijk rechtstreeks aan den hoofdinspecteur van den burgerlijken en geneeskundigen dienst en aan de gewestelijke autoriteiten mededeeling heeft te doen.

Wijders behandelt de ordonnantie de besmetverklaring van buitenlandsche zeehavens. Deze, zoowel als de opheffing geschieden door den hoofdinspecteur van den burg. geneesk. dienst.

Ingesteld worden, wij doen slechts een greep uit het zeer uitvoerige stuk, z.g. g e z o n d h e i d s b o e k e n, waarvan de gezagvoerder van elk schip, dat in een indische haven komt, verplicht is zich te voorzien, tenzij hij er reeds een heeft, en welke deze op verzoek verplicht is den havenmeesters te toonen.

De schepen worden verdeeld in besmette, verdachte en onbesmette schepen.

Wat de quarantaine betreft, zijn schepen van al deze categorieën daaraan onderworpen, die

1o. m i n d e r d a n vijf (bij gele koorts zes) dagen geleden eene besmet verklaarde haven hebben bezocht.

2o. personen aan boord hebben, die onder toezicht zijn gesteld en daaruit nog niet zijn ontslagen of

3o. geconstateerde pestziekte of ongewone sterfte onder de ratten aan boord hebben.

Ten opzichte der quarantaine worden de indische havens verdeeld in vier klassen, naar gelang er al of geen havenmeesters, ontsmettingsmiddelen enz. zijn.

Uitvoerige maatregelen worden voorgeschreven ten opzichte van de toelating van met pest besmette, van pest verdachte en pestvrije schepen in die vier verschillende soorten van havens.

Wij nemen voor heden hieruit slechts over, wat omtrent de toelating van pestvrije schepen is bepaald, die zonder geconstateerde pestziekte en zonder ongewone sterfte onder de ratten aan boord minder dan vijf dagen geleden een wegens pest besmet verklaarde haven hebben bezocht.

Dit geval zal zich toch het vaakst voordoen.

Die maatregelen zijn:

a. de opvarenden kunnen aan toezicht van vijf dagen worden onderworpen, te rekenen van den dag, waarop het schip uit de besmet verklaarde havens is vertrokken;

b. de havenarts kan de ontratting van het schip gelasten, welke dan zoo spoedig mogelijk, zonder het verkeer der opvarenden met den wal te belemmeren, moet worden verricht en in geen geval langer dan vier en twintig uren mag duren;

c. de havenarts kan ontsmetting van het vuile linnen en van de benoodigdheden voor dagelijksch gebruik en van voorwerpen aan bemanning of passagiers toebehoorende, gelasten, doch alleen in buitengewone gevallen, als hij bijzondere redenen heeft om besmetting aan te nemen.

De maatregelen ten opzichte van cholera-vrije schepen, die in eenzelfde geval verkeeren, zijn analoog.

Nog zijn maatregelen voorgeschreven voor ontsmetting, ontratting en verdelging der muskieten en is de aard van het toezicht door den havenarts omschreven.

Eindelijk vinden wij voorschriften opgenomen ten opzichte van uit besmette havens in Indië vertrekkende passagiers. Geneeskundig onderzoek van dezen is voorgeschreven.

Volgens het oordeel van den havenarts besmette goederen mogen uit een Indische haven niet uitgevoerd, dan na ontsmet te zijn.

*) De volledige tekst dier ordonnantie is opgenomen in de *Javasche Courant* van 12 April j.l.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De Indische Gids.

Het Mei-nummer wordt geopend met een artikel van A. de Braconier over den gouverneur van Atjeh, H. N. A. Swart. De schr., die zeer met kolonel Swart is ingenomen, schetst eerst den levensloop van dezen „pacificator van Borneo, Celebes en Atjeh", om vervolgens uitvoerig stil te staan bij hetgeen door hem werd verricht als militair en als civiel bestuurder in verschillende deelen van den Archipel. Wij komen op dit artikel uitvoeriger terug wanneer het slot is verschenen.

Het volgend opstel handelt over de Nederlandsch-Indische Bestuursacademie te 's-Gravenhage. De schrijver, die zich teekent „een belangstellende", acht het wenschelijk, nu genoemde instelling ruim 3 jaren bestaan heeft, de methoden en de resultaten na te

gaan van het aan Ned.-Indische ambtenaren van het Binnenl. Bestuur verstrekt onderwijs. Alles bij elkaar genomen oordeelt de schr. het onderwijs aan de N.-I. B. A. te theoretisch en heeft vooral bezwaren tegen de verplichte voordracht der studeerenden.

Iets over de uitspraak van het Maleisch is het opschrift eener beschouwing van Dr. A. A. Fokker, die tot uitgangspunt heeft de Maleische spraakkunst van Prof. van Ophuysen, welke spraakkunst door dr. F. niet direct wordt opgebouwd.

De heer H. F. N. Taylor Kraay artikelt over: Vrije woning of huishuurindemniteit; hij acht het wenschelijk, dat het Gouvernement een einde make aan vreemde toestanden ten deze. Zoo vertelt schr. o.m. van een residentie-hoofdplaats, waar, met uitzondering van den resident, een 5-tal ambtenaren gezamenlijk een bedrag van *f* 400.— huishuurindemniteit ontvingen, waarvan slechts *f* 155.— in de handen van de huizenverhuurders kwam, terwijl de rest ad *f* 245.— als douceurtje, of hoe men dien verkapten bijslag op traktement wil noemen, terecht kwam in de zakken der begunstigde ambtenaren.

„De voorgenomen reorganisatie van het Binnenlandsch Bestuur" wordt verder onder handen genomen door den heer R. Boele, die zich geen voorstander toont van het Regeeringsplan, hierop neerkomende, dat men — niet opeens, maar van lieverlede — de Europeesche Bestuursambtenaren, althans in de lagere rangen, wil vervangen door Inlandsche ambtenaren. Wat bekwaamheid aangaat, acht de schr. althans wat Java betreft, de stof om er controleurs uit te maken, ruimschoots voorhanden. Maar uithoofde van karakter-eigenschappen, uithoofde van hun geheel afwijkend inzicht ten aanzien van de verhouding, waarin een bestuurder tot de bestuurden behoort te staan, acht hij den Inlander volkomen onbruikbaar om zelfstandig met gezag te worden bekleed.

Een aardig geschreven schets van „F.", getiteld: Op 't land Tji Waringin, besluit de reeks „hoofdartikelen" van dit interessante Ind. Gids-nummer.

Van de overige bijdragen worden nog genoemd: De uitkomsten van het welvaartonderzoek op Java. VIIa. Irrigatie (vervolg). — Het tienjarig bestaan der Vereeniging „Moederland en Koloniën." — Opheffing der Chineesche hospitalen. — Maandelijksche revue van brochures en van tijdschrift- en dagbladartikelen. — Koloniale literatuur. — Wetenschap en industrie. — Maandelijksche bibliographie voor Oost- en West-Indië, door W. C. Muller.

Een Javaansche handleiding.

Van de hand van Mr. G. J. Grashuis is (bij M. Hols te 's-Gravenhage), verschenen eene „Handleiding voor het aanleeren van het Javaansch", samengesteld voor degenen, die door zelfonderricht het Javaansch (geschreven met Latijnsche karakters) willen aanleeren en verder voor hen, die als candidaat-ambtenaren zich bekwamen voor den Indischen dienst en voor de studenten aan de landbouwscholen, die naar Java wenschen te gaan. De schrijver meent, dat aan een dergelijk leerboek zeker wel behoefte bestaat naast de bestaande grammatica's van Roorda, Poensen, Walbeehm of Jansz.

In zijn voorrede vestigt Mr. Gr. er nog de aandacht op, dat het Javaansch niet zoo moeielijk is, als zulks vaak wordt voorgesteld, en noemt het dan ook een legende als zou iemand, die Javaansch wil leeren, zich eigenlijk twee talen moet eigen maken, te weten het zgn. Hoog- en Laag-Javaansch. Het Javaansch telt eenige tienduizendtallen woorden, en hoogstens twaalfhonderd hooge woorden en vormen.

De Tijdspiegel.

De Tijdspiegel van Mei bevat een tweetal bijdragen, waarop de aandacht wordt gevestigd. De eerste, geschreven door den heer J. J. Bekaar, handelt over „Nederland en Engeland onder de tropen", waarbij de schr. in vergelijkingen treedt, die meestal niet ten gunste van Nederland uitvallen; ja, de heer B. schijnt zoozeer ingenomen met Britsch-Indische toestanden, dat hij zelfs de beruchte periodieke hongersnooden aldaar goed praat met de bewoordingen: „Die ontstaan in jaren van droogte; ze zijn een gevolg van de natuurlijke gesteldheid."

De tweede bijdrage is getiteld: De heldendaad van Lebak. Jhr. W. H. W. de Kock, die meermalen reeds in geschriften blijken gaf, niet te behooren tot de vereerders van Eduard Douwes Dekker, bespreekt in dit artikel uitvoerig de aanklacht van Multatuli tegen den Regent van Lebak, toen hij pas weinige weken in het Lebaksche diende, en onmogelijk met land en volk bekend kon zijn. De schr. noemt het o.m. eenvoudig belachelijk, en voor de Nederlandsche en Indische Regeeringen in de hoogste mate krenkend, als beweerd wordt, „dat de onzinnige Lebaksche daad en de Max Havelaar met zijn verdraaide feiten en zijn brandmerk, noodig waren om een betere richting te geven aan het Indische regeergebied."

Het voetstuk van Multatuli hooger of lager te stellen, staat z. i. uitsluitend op literatisch gebied.

Een koloniaal academisch proefschrift.

De particuliere landerijen op Java. Proefschrift en stellingen ter verkrijging van den graad van doctor in de rechtswetenschap aan de Rijks Universiteit te Leiden, enz., door Emile van Delden (Leiden, S. C. van Doesburgh).

Vinden koloniale proefschriften uit den aard der zaak in den regel een betrekkelijk gering aantal lezers, dat van dr. v. Delden zal ongetwijfeld hierop eene uitzondering maken, daar het door hem zeer uitvoerig behandelde onderwerp zeker wel een der meest urgente is, waarin velen belang stellen en waarmede velen hun voordeel kunnen doen. De schr. behandelt achtereenvolgens: De rechtstoestand van de particuliere landerijen; de bezwaren daartegen; de herziening van de reglementen van 1836 en 1880; geleidelijke aankoop; onteigening; en eindelijk wat het Gouvernement met de particuliere landerijen doen zal na haar terugkeer tot het Landsdomein.

In bijlage B. deelt de schr. o.a. mede dat van de particuliere landerijen op Java, geen overzichtskaart schijnt te bestaan. Zulks is ook onze meening; jammer dat dr. v. D. geen aanleiding gevonden heeft in die leemte te voorzien, zulks zou de waarde van dit belangrijke proefschrift nog meer hebben verhoogd.

Van Sumatra's Westkust.

No. 17 van „Buiten" bevat het slot der artikelenreeks over Sumatra's Westkust. Ook dit gedeelte is hoofdzakelijk gewijd aan de oude rechtsinstellingen van de Minangkabauers, waarvan de schrijver, de 1e luit. O.-I. L., J. A. F. Blom, een speciale studie schijnt te hebben gemaakt. Het slot nemen we even over: „Het volk, hoewel schijnbaar demokratisch aangelegd, is toch van huis uit aristokratisch en al mag men de vrijmoedigheid van den Minangkabauer minder aangenaam vinden, het is toch beter zoo, dan de slaafsche kruiperigheid van den Javaan. Daar in de Padangsche Bovenlanden schuilt een ras, waarvan met beleid veel te maken is; als wij hen goed leiden, zal dit niet alleen hun tot voordeel strekken, maar ook wij zullen hiervan de goede vruchten plukken, en dan zal Midden-Sumatra in de toekomst in waarheid een parel aan de kroon blijken te zijn."

Nog zij medegedeeld, dat ook thans de tekst vergezeld gaat van aardige foto's, waarvan luit. Blom een grooten voorraad schijnt te bezitten, aangezien zijn vele Indische bijdragen in andere Nederlandsche periodieken eveneens altijd uitvoerig zijn geïllustreerd.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 18: Vezelcongres te Soerabaja. Litteratuurberichten, bewerkt onder toezicht van Dr. J. Dekker (vervolg). — Een Java-planter over Brazilië (n.l. G. Elink Schuurman Gzn.), besproken door Dr. J. Dekker. — 1886. Oprichting van een proefstation voor Suikerriet te Semarang, door Dr. J. C. C. W. van Nooten. — Het suikercongres te Soerabaja (vervolg). — Soekaboemische landbouw-vereeniging. — Nieuwe regeling van de erfpacht in de Buitenbezittingen. — De resultaten der voorjaarsinschrijvingen van Sumatra- en Borneo-tabak. — Het verbruik van buitenlandsche bladtabak der Vereenigde Staten van Noord-Amerika gedurende 1910. — De tabaksoogst van Cuba. — De bacovencrisis in Suriname. — Handel in thee in Britsch Zuid- en Portugeesch Oost-Afrika, enz. — Kultuurberichten. (De kultuur op het eiland Banda. — Bacovenkultuur in Suriname, enz.) — Kleine mededeelingen. (De havenkwestie te Banjoewangi. — Uitbreiding van het debiet van briketten zout op Java. — Een handelsvereeniging voor de Zending, enz.) — Financiëele berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

Het werk van dr. F. de Haan over de Preanger.

Het eerste deel van „Priangan. De Preanger-Regentschappen onder het Nederlandsch bestuur tot 1811", samengesteld door den landsarchivaris te Batavia dr. F. de Haan, welk werk door ter zake deskundigen als om strijd is geprezen, is thans gevolgd door het tweede (hier te lande verkrijgbaar bij de firma Martinus Nijhoff). Volgens den titel bevat dit meer dan 900 blz. tellende boekdeel niets dan bijlagen en „Excursen", hetgeen niet wegneemt dat dr. De Haan ook hierin een belezenheid aan den dag legt, die bewondering afdwingt.

Overigens ligt het niet op onzen weg den inhoud van dit werk te bespreken, zulks zij aan meer bevoegden overgelaten.

Weekblad voor Indië.

No. 50 bevat de volgende opstellen met betrekking op Indië: De vliegdemonstraties van Küller (m. afbeeldingen), door W. J. v. d. Leemkolk. — Genezing van kanker, door M. F. Onnen. — Indische penkrassen, door Ofoei. — Toekomst-visie, door W. Kerremans. — Van een buitenpost door Ahlsund. — Over gezondheids- en vacantiekoloniën in Nederl. Indië (deze laatste bijdrage in het Bijblad voor dames).

***

Tenslotte de titels van eenige nieuwe publicatiën.

Gids voor onderscheidene Indische gouvernementsbetrekkingen, die een academische voorbereiding eischen. Uitgegeven door „Het Christelijk comité v. Indië" (Wageningen, J. Zomer). III. Rechterlijke ambtenaren. Bureau-ambtenaren. Ingenieurs.

Adatrechtbundel, bezorgd door de commissie voor het adatrecht. I. Gemengd. II. Java en Madoera. Uitgegeven door het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië. Herdruk. 's-Gravenhage, Martinus Nijhoff. 2 dln.

Die Pest und die Cholera. Allgemeinverständliche Darstellung, von Dr. K. Heuser. (Neuwied u. Leipzig, L. Heuser).

Nadere beschouwingen over onze schietopleiding, door kapitein H. Lamberts (Orgaan der Indische Krijgskundige Vereeniging No. 33).

Naar den Tengger (I), door C. M. Vissering. (Onze Eeuw, Mei 1911).

Iets omtrent de verdere opneming van den Oost-Indischen Archipel (slot). — Ligt het op den weg van de Regeering om te Soerabaja een Rijksdroogdok door particulieren te doen exploiteeren? door P. A. de Koning, met Naschrift (Marineblad 1 Mei 1911).

MEDEDEELINGEN.

Van de Redactie-Commissie:

Beleefd wordt kennisgegeven dat de Heer G. L. MULDER, K o r t e S i n g e l 2 2 t e B u s s u m met ingang van 5 Mei j.l. als Correspondent der Vereeniging O o s t e n W e s t is opgetreden.

Van het Informatie-Bureau:

(Heulstraat 17).

In de tweede helft van October 1911 zal te 's-Gravenhage een vergelijkend examen worden gehouden voor Nederlanders, minstens twintig jaar oud zijnde en den leeftijd van 30 jaar nog niet bereikt hebbende, die genegen zijn op de hieronder aangekondigde „Voorwaarden" te worden aangesteld tot militair opzichter der genie 3de klasse bij het Ned.-Indisch leger.

Ter toelating tot het examen wende men zich vóór 15 September a.s. tot het Departement van Koloniën bij gezegeld request, met duidelijke opgave van adres en onder overlegging van:

a. een extract-geboorteregister;

b. een bewijs van goed gedrag, af te geven door den burgemeester van adressants woonplaats;

c. bewijsstukken en getuigschriften nopens vroeger bewezen diensten hetzij bij particulieren of wel aan den lande (zoowel civiele als militaire);

d. een bewijs van voldoening aan of wel van vrijheidstelling van de nationale militie;

e. bij minderjarigheid van den adressant, een bewijs van vergunning tot dienstneming van ouders of voogden.

Het request behoort te vermelden of de adressant gehuwd dan wel weduwnaar is, en, zoo ja, het aantal zijner kinderen.

Bij gelijke bekwaamheid wordt aan ongehuwden de voorkeur gegeven.

Het examen omvat:

a. de kennis van de Nederlandsche taal, zoodanig, dat de candidaat zijn gedachten daarin behoorlijk kan uitdrukken, waarvan blijk te geven door een opstel over een eenvoudig onderwerp, dat verondersteld mag worden aan den candidaat bekend te zijn.

b. het schrijven van een goed leesbaar handschrift;

c. bedrevenheid in de vier hoofdbewerkingen met geheele getallen en met tiendeelige en gewone breuken; bekendheid met de leer en het gebruik der evenredigheden; bekendheid met het metrieke stelsel van maten en gewichten;

d. kennis van de meetkunde voor zooveel betreft het berekenen van oppervlakken en inhouden van eenvoudige figuren en lichamen, blijkende uit de oplossing van vraagstukken, voornamelijk zoodanige die bij het maken van begrootingen van bouwwerken en bij teekeningen voorkomen;

e. het naar gegevens op schaal vervaardigen van eenvoudige bouwkundige teekeningen; het maken van eenvoudige situatie-teekeningen naar gedane opmetingen;

f. kennis van de wijze van opmeten en in teekening brengen van kleine terreinen en van de daarbij noodige hulpmiddelen en instrumenten, zoomede van het uitzetten van eenvoudige bouw- en aardewerken; kennis van de wijze van uitvoering en aanteekening van eenvoudige waterpassingen en van de behandeling der daarbij meest gebruikelijke instrumenten;

g. kennis van de voornaamste bouwstoffen (behalve van de Indische), van de gevallen waarin en de wijze waarop zij worden verwerkt, van hare keuring en van de meest voorkomende gebreken;

h. kennis van de gereedschappen en van de meest voorkomende eenvoudige werktuigen, die bij de uitvoering van bouw- en aardewerken gebruikt worden;

i. kennis van het onderzoek der gronden, uitgraven en drooghouden van fundeeringen, inrichting van de meest gebruikelijke fundeeringen (zand, liggende en paalroosterwerken, beton);

k. kennis van de samenstelling of inrichting en van de uitvoering van het ondervolgende:

metselverbanden, rollagen en vlechtingen, metsel-, voeg- en pleisterspeciën, verschillende soorten van muren, bekleedings-, buiten- en binnenmuren, vrijstaande muren), eenvoudige gewelven, andere metselwerken (vloeren, putten, riolen); de bij gewone bouwwerken meest gebruikelijke onderdeelen in gehouwen steen, houtverbindingen, houten vloeren, wanden, plafonds en zolderingen, eenvoudige kappen en trappen, deuren en ramen, verschillende dakbedekkingen, verfwerk, eenvoudige ijzerwerken bij de gewone militaire gebouwen voorkomende (balken, hekwerken, sloten, pompen), bliksemafleiders;

l. kennis van de samenstelling en inrichting van eenvoudige militaire gebouwen en van eenvoudige houten, ijzeren en steenen bruggen van de meest voorkomende kleinere afmetingen, van beschoeiingen en duikers; kennis van den aanleg en de inrichting van gewone wegen;

m. het maken van uitgewerkte ontwerpen en begrootingen van bouwwerken als in punt l omschreven. Kennis van projecten betrekking hebbende op Indische bouwkunde wordt niet vereischt;

n. grondige en dus ook practische kennis van het vak van timmerman of metselaar; bij gelijke kundigheden gaan de timmerlieden voor.

De formatie der militaire architecten en opzichters der genie in Ned.-Indië, vastgesteld bij Kon. Besl. van 21 Januari 1908 no. 53, telt:

12 militaire architecten en militaire opzichters der eerste klasse;

10 militaire opzichters der 2de klasse;

9 militaire opzichters der 3de klasse.

Hieronder zijn begrepen in totaal 4 magazijnmeesters der 4de klasse, met den rang van opzichter eerste, tweede of derde klasse.

De militaire architecten en opzichters der genie zijn effectief militair en onderworpen aan krijgstucht.

De militaire architecten staan in rang gelijk met de onderluitenants der infanterie, terwijl de opzichters moeten beschouwd worden den rang te bezitten van adjudant-onderofficier.

Zij worden door den chef van het wapen der genie naar gelang van de omstandigheden en in verband met hunne persoonlijkheid over de verschillende garnizoenen verdeeld en onder de plaatselijke geniechefs werkzaam gesteld bij de uitvoering van geniewerken, dan wel zelfstandig belast met 't beheer van den plaatselijken geniedienst.

De militaire architecten worden benoemd uit de militaire opzichters der eerste klasse der genie, welke drie jaren als zoodanig effectief dienst hebben gedaan, bij een alsdan in te stellen militair geneeskundig onderzoek geschikt zijn bevonden voor den militairen actieven dienst en geschiktheid voor hunne betrekking.

De bevordering tot militair opzichter der genie tweede en eerste klasse geschiedt bij algemeene geschiktheid naar ancienniteit in Ned.-Indië, na voldoening aan een aldaar af te leggen aanvullingsexamen.

De traktementen in Ned.-Indië voor de militaire architecten en opzichters der genie zijn vastgesteld als volgt:

architect *f* 250 's maands; opzichter eerste klasse *f* 200 's maands; idem tweede tweede klasse *f* 150 's maands; idem derde klasse *f* 100 's maands.

Zij genieten allen huisvesting in eene woning der vijfde klasse (als voor luitenants is bepaald), dan wel de daarmede overeenkomende indemniteit voor huishuur, bedragende *f* 70, *f* 50 of *f* 40 's maands, naar gelang van den huurprijs op de verschillende plaatsen.

De militaire opzichters genieten bovendien eene idemniteit voor vivres, die plm. *f* 10 per maand

bedraagt, en ontvangen tevens een dag- of werkgeld van *f* 1 daags voor elken dag dat zij te werk zijn gesteld.

Volgens het Kon. Besluit van 7 Febr. 1905 no. 8 bedraagt het pensioen voor militaire opzichter der genie na vijftien effectieve Indische dienstjaren *f* 690, *f* 640 en *f* 590, respectievelijk voor de rangen van eerste, tweede en derde klasse, welke bedragen bij langer diensttijd jaarlijks worden verhoogd met *f* 15 of *f* 12.50 tot een maximum van respectievelijk *f* 840, *f* 765 en *f* 715 's jaars.

Ingevolge het Kon. Besluit van 20 September 1905 no. 60 wordt aan de militaire opzichters eene gratificatie van *f* 100 toegekend indien zij den dienst verlaten:

1o. wegens welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag, en

2o. wegens expiratie van diensttijd, doch alleen wanneer zij in eens of bij achtereenvolgende verbintenissen een reëngagement van ten minste 6 jaren hebben aangegaan, dan wel geheel of ten deele, zonder schriftelijk verband, na afloop van en in onmiddellijke aansluiting aan hun eerste verband ten minste zes jaren in dienst hebben doorgebracht.

Aan militaire architecten, die den dienst verlaten na ten minste zes effectieve jaren in dezen rang te hebben gediend, of wel den dienst, zoowel in als buiten Europa, niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of van ongeregeld gedrag, wordt op den voet van de pensioenregeling voor de Europeesche officieren bij de landmacht in Ned.-Indië toegekend als aan tweede luitenants (*f* 1200 's jaars).

Overigens hebben zij slechts aanspraak op pensioen volgens den graad van militair opzichter der genie eerste klasse.

Aan militaire architecten kan op hun verzoek verlof naar Europa worden toegestaan en wel:

a. voor den tijd van een jaar, bijaldien zij laatstelijk tien jaar of langer onafgebroken in Nederl.-Indië hebben gediend en daarvan ten minste vier jaar als militair architect.

b. voor den tijd van twee jaren of korter in overeenstemming met een hun verleend geneeskundig certificaat, bijaldien een verblijf in Europa tot herstel van gezondheid voor hen noodzakelijk geoordeeld wordt.

Voorwaarden.

Zij die, na geneeskundig geschikt te zijn bevonden voor den militairen dienst in Nederlandsch-Indië, blijkens den uitslag van het examen in de termen der benoeming vallen tot aanvulling der bestaande 4 vacatures, behooren zich bij die benoeming te verbinden den lande gedurende minstens 4 jaren onafgebroken te dienen, ingaande den dag van ontscheping in Nederlandsch-Indië.

Zij genieten eene gratificatie van *f* 500 voor uitrusting; hun wordt vrije overtocht naar Ned.-Indië verleend als gouv.-passagier 2de klasse; gehuwd of weduwnaar zijnde, desverkiezende ook voor hun wettig gezin; zij worden van en met den dag van ontscheping in het genot gesteld van een maandelijksch traktement van *f* 100, waarop, voor het vertrek, een voorschot wordt verleend van twee maanden; zij genieten van en met de dagteekening van benoeming tot den dag van inscheping een maandelijksch traktement van *f* 40.

(Ned. Staatscourant van 4 Mei 1911 no. 104).

De gemeente Batavia vraagt uitzending van gediplomeerde ziekenverplegers, waarvan 3 bestemd zijn om tot hoofdverpleger en zes om tot verpleger te worden aangesteld.

De hoofdverplegers zullen genieten een bezoldiging van *f* 120 's maands, met vier tweejaarlijksche verhoogingen van *f* 20 's maands tot eene maximum bezoldiging van *f* 200 's maands, benevens vrije huisvesting, voeding en geneeskundige behandeling.

Aan de betrekking van verpleger is verbonden een bezoldiging van *f* 60 's maands, met drie 3-jaarlijksche verhoogingen van *f* 10 's maands, tot een maximum bezoldiging van *f* 90 's maands, benevens vrije huisvesting, voeding en geneeskundige behandeling.

Aan de uitzending uit Nederland is verbonden:

a. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van *f* 500 voor de hoofdverplegers en van *f* 300 voor de verplegers;

b. eene met den dag van inscheping ingaande voorloopige bezoldiging van *f* 75 's maands voor de hoofdverplegers en *f* 60 's maands voor de verplegers.

c. overtocht naar Batavia als passagier der derde klasse.

De uit te zenden hoofdverplegers en verplegers moeten zich schriftelijk verbinden om de gelden, die hun wegens gratificatie voor uitrusting worden uitgekeerd en die te hunnen behoeve voor overtocht naar Nederlandsch-Indië worden voldaan, onverwijld terug te storten, ingeval zij niet binnen den hun aan te wijzen termijn naar Nederlandsch-Indië vertrekken, de reis derwaarts moedwillig afbreken, dan wel binnen 5 jaren na hunne aankomst op Java uit den dienst van de gemeente Batavia worden ontslagen om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van het bestuur van gemelde gemeente).

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich onverwijld aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

a. diploma;

b. geboorte-akte;

c. bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer door den burgemeester hunner woonplaats;

d. een bewijs van den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie, dat voldaan is aan de wet op de nationale militie.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat, in verband met het uitbreken van pest op Java, voor eenige gediplomeerde artsen de gelegenheid bestaat om voor den tijd van twee jaren te worden benoemd tot tijdelijk officier van gezondheid der 2de klasse bij het leger in Nederlandsch-Indië, onder de volgende voorwaarden:

a. de tijdelijke officier van gezondheid ontvangt, onmiddellijk na zijne beëediging als zoodanig, eene gratificatie voor eerste uitrusting van *f* 3000.— (drie duizend gulden), en krijgt recht op vrijen overtocht voor zich en zijn wettig gezin als passagier eerste klasse naar Nederlandsch-Indië en terug;

b. hij treedt van het oogenblik zijner eedsaflegging af, behoudens de uitzonderingen sub a, c, d, e, f en g voormeld, in alle rechten en plichten, aan de betrekking van officier van gezondheid der 2de klasse bij het leger in Nederlandsch-Indië verbonden en geniet mitsdien dezelfde inkomsten;

c. hij heeft het vooruitzicht om, voor zooveel de formatie van het korps officieren van gezondheid bij het leger in Nederlandsch-Indië dit tijdens of bij het einde van het tijdelijk verband mocht toelaten, alsdan, bij gebleken geschiktheid voor zijne betrekking, met behoud van ancienniteit, onder genot van eene gratificatie van *f* 2000 (twee duizend gulden) over te gaan in het vaste korps officieren van gezondheid, met al de rechten en plichten, daaraan verbonden, en met verplichting om den Staat met inbegrip van den reeds in tijdelijken dienst doorgebrachten diensttijd gedurende acht jaar als officier van gezondheid te dienen.

d. hij kan in geen geval verlof buiten Nederlandsch-Indië bekomen;

e. hij heeft of verkrijgt geen aanspraak op pensioen anders dan ter zake van ziels- of lichaamsgebreken, in en door den dienst ontstaan;

f. hij is niet onderworpen aan de bepalingen voor het weduwen- en weezenfonds voor de officieren van de landmacht in Nederlandsch-Indië; en

g. hij is verplicht tot onverwijlde terugstorting in 's lands kas van alle gelden, die wegens gratificatie en overtocht naar Nederlandsch-Indië van hem en zijn gezin aan hem of te zijnen behoeve zijn voldaan, wanneer hij — anders dan wegens welbewezen ziels- of lichaamsgebreken (niet het gevolg van eigen moedwillige handelingen of ongeregeld gedrag) — van zijne tijdelijke verbintenis mocht worden ontheven, alvorens daaraan geheel te hebben voldaan.

Gegadigden zullen zich onverwijld hebben aan te melden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

a. het artsdiploma;

b. een extract-geboorteregister of ter vervanging daarvan eene akte van bekendheid;

c. een bewijs van Nederlanderschap;

d. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door het hoofd der gemeente, waar requestrant gedurende de laatste zes maanden heeft gewoond;

e. een bewijs van voldoening aan de wet op de nationale militie.

Ten behoeve en voor rekening van de gemeente Batavia kunnen worden uitgezonden een drietal jonge artsen, bestemd om de diensten te verrichten, die hun nader zullen worden opgedragen.

Verbintenis voor één jaar wordt gevorderd op eene bezoldiging van *f* 400 (vierhonderd gulden) 's m.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

a. overtocht naar Nederlandsch-Indië en, binnen één jaar nà beëindiging van de verbintenis, terug als passagier der eerste klasse;

b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van *f* 1500 (een duizend vijfhonderd gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van *f* 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende totdat daar te lande het activiteitstraktement ingaat.

Uitzending heeft niet plaats dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van physieke geschiktheid.

De uit te zenden geneeskundigen moeten zich schriftelijk verbinden om, ingeval zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Indië vertrekken, of om andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan ter beoordeeling van het bestuur der gemeente (Batavia), binnen jaar na hunne aankomst op Java van hunne verbintenis worden ontslagen, terug te betalen hetgeen betaald is wegens gratificatie voor uitrusting en wegens overtocht naar Indië.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich onverwijld aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

a. diploma's;

b. bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer door den burgemeester hunner woonplaats;

c. een bewijs van voldoening aan de wet op de nationale militie, afgegeven door den Commissaris der Koningin in de betrokken provincie.

(Ned. Staatscourant van 5 Mei 1911, No. 105).

Officiëele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 11 April 1911. No. 29.

Benoemingen., enz.

Civiel Departement.

Verleend: 2 jaar verlof aan den controleur J. Habbema; een jaar aan den hoofdkantoorchef E. Keasberry; elf maanden aan den leeraar J. Woudstra.

Ontslagen: op verzoek eervol als lid van den gewestelijken raad van Batavia Mr. G. André de la Porte; de onderwijzer E. van Leeuwen; de ambtenaar F. M. Wiemans; de klerk L. O. van Hemert; de ass.-resident van West-Nieuw-Guinea F. H. Dumas; de architect H. G. Burkunk; de commies Mej. C. Ch. Schulze, thans Mevr. van de Graaff; de onderwijzeres Mas Saliman; de hoofdopziener H. J. Nijland.

Benoemd: tot telegrafist 1e kl. H. F. W. Libosan en G. F. Eiselin; tot resident der Z.- en O.-afdeeling van Borneo L. F. J. Rijckmans; tot resident van Tapanoeli J. P. J. Barth; tot ass.-resident van Soekaboemi C. C. M. Henny; van Tjiandjoer E. A. G. J. van Delden; tot secretaris van Semarang de contr. B. Coops; tot magazijnmeester bij de Ombilinmijnen F. E. Hentschel; tot griffier van de landraden te Garoet enz. A. M. Scheerder; tot zadelmakersbaas te Soerakarta P. Erades.

Belast: met de waarneming der betrekking van magazijnmeester bij de Banka-tinwinning A. Nahuijsen; van civiel gezaghebber H. R. Th. A. de Graaf.

Overgeplaatst: naar Besoeki de controleur J. H. Nieuwenhuijs; naar Soerakarta de id. G. W. K. Beck; naar Semarang de id. G. L. van Zuylen; naar Cheribon de id. G. O. V. Mallien; naar Pasoeroean de id. J. J. M. A. Popelier; naar Rembang de id. A. H. Moreu; naar Cheribon de onderwijzeres Mej. H. J. B. Elberg; naar Madioen Mej. J. E. Bouricius; naar Malang de onderwijzer G. Beintema; naar Soerakarta de onderwijzeres Mej. W. C. E. Boers.

Ontheven: van haar tijdelijke tewerkstelling als onderwijzeres Mevr. F. M. Wetjen, geb. Zaalberg; Mevr. H. C. van der Waart van Gulik, geb. Pronk en Mevr. M. J. Oets, geb. Groosmuller.

Militair Departement.

Verleend: een jaar verlof aan den 1en luit. der inf. A. J. F. J. van den Bergh; elf maanden aan den id. C. A. Rijnders.

Benoemd: tot 2en luit.-magazijnmeester K. Reisiger.

Bevorderd: tot majoor de kapiteins der inf. A. J. Gooszen en E. F. Grooss; tot kapitein de 1e luit. L. W. Goslings.

Benoemd: tot onderluitenant der inf. de sergeant-majoors H. Bisseger en S. de Groot.

Overgeplaatst: naar Willem I de majoor H. C. Kerkkamp; naar Atjeh de majoor R. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt; naar Atjeh de majoor Jhr. J. G. C. Sandberg.

Benoemd: tot bataljons-adjudant de 1e luit. J. K. F. Weber en W. Taat, beiden van het 5e bat.

Geplaatst: bij het 3e bat. de kapitein C. W. Neijs, bij het 11e de 2e luit. F. F. J. Metsers.

Overgeplaatst: bij het L. H. 2e depôt-bat. de 1e luit.-adj. J. K. F. Weber; bij het 13e bat. de 1e luit. A. G. L. Adelbert, bij het 5e bat. de 2e luit. L. E. M. Ketting Olivier; bij het 8e bat. de 2e luit. H. A. van Neden; bij het 1e depôt bat. de 2e luit. F. H. J. Engelman; naar Batavia de 1e luit. J. E. Müller en de onderluit. J. L. Weijs; bij het 9e bat. de onderluit. H. Bisseger; bij het garnizoensbat. van Amboina en Ternate de 1e luit. D. M. Postma.

Ingetrokken: de overplaatsing van den 2en luit. G. Keers van het 18e bat.

Overgeplaatst: naar Benkoelen de off. van gez. N. A. V. Sörensen, naar Padang de idem Dr. J. H. F. E. van Hunsel; naar Batavia de idem Dr. C. W. F. Winckel.

Verleend: een jaar verlof aan den opziener bij het Marine-etablissement A. den Hond.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West", die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatlessen in Ind. talen.

W. B. REGENHARDT, Weimarstraat 239, 's-Gravenhage, Maleisch, Javaansch, Soendasch, Atjehsch, gediplomeerd.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Hage.

INSCHRIJVINGSBILJET.

Ondergeteekende wenscht in te schrijven

voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereeniging „Oost en West": f.................

NAAM: .... WOONPLAATS: ....

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West", Heulstraat 17, Den Haag.

INSCHRIJVINGSBILJET.

De Ondergeteekende wenscht Lid te worden van de Vereen. „OOST EN WEST" en zijne contributie te bepalen op

Handteekening: .... *Woonplaats:* ....

*** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging *„Oost en West"*, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereeniging 1909 en naamlijst der leden op 1 Januari 1911.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn, door J. H. en H. B.
Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent frankeerkosten.

c. Onze Oost II:
Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;
voor Departementen en Leden der *Maatschappij tot Nut van het Algemeen* f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

*** Bij de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn verkrijgbaar gesteld:

a. **Onze West:**
I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÜS;
II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás" te Curaçao,
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.
No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.
Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.
Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

Vereeniging OOST en WEST

Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Men kan die inlichtingen ook per brief vragen aan den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer G. C. A. DE WITT, Reinkenstraat No. 56.

Geg. Wachtm. O.-I. L., 34 jaar oud, voor geld-incasseer-werk, magazijnsknecht, portier, enz.

Twee Dames voor het maken van uitzetten.

Twee jonge dame voor vioollessen ook aan eerstbeginnenden.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche taal en conversatielessen.

Eene dame voor het geven van lessen in de Engelsche taal.

Eene dame voor het geven van lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal; hoofdacte middelbaar Engelsch en Lager Fransch en Duitsch.

Eene Dame voor schrijf-, copiëer- of vertaalwerk uit het Fransch Duitsch of Maleisch.

Eene Dame voor administratieve werkzaamheden.

Een heer, oud-onderwijzer Kweekschool voor Inl. onderwijzers, voor het geven van lessen in de Maleische taal.

Eene jonge dame voor Gouvernante naar Indië; heeft L. en H. acte en acte Fransch.

Eene jonge dame, bekend met moderne talen, voor machineschrijven en stenographie.

Zes dames en één heer voor pianolessen.

Eene Dame, weduwe (Duitsche), voor waarnemen van een huishouden, ook genegen bij weduwnaar met kinderen.

Eene jonge dame voor het geven van lessen in teekenen en schilderen.

Twee heeren voor het geven van lessen in Maleisch en Javaansch, waarvan één ook in Indisch Staatsrecht.

Twee Dames voor het geven van lessen aan spraakgebrekkigen.

Drie geg. O.-I. militairen voor oppasser of magazijnknecht.

Vier jonge meisjes die als kinderjuffrouw naar Java willen.

Eene dame voor hygiënische ademgymnastiek.

Eene Dame voor zanglessen.

Twee bekwame linnennaaisters, waarvan één uit naaien gaat van 9—5 uur.

Eene jonge dame (diploma muziek, piano en zang), wenscht met eene familie naar Indie voor les geven aan kinderen en behulpzaam in het huishouden.

Indische dienstbodeu kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belanghebbenden, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verleenen.